

TI NAIMBAG A DAMAG (wenno Ebanghelio)

kas insurat ni SAN JUAN

Agbalin a Tao ti Sao

1:1 Sakbay a naparsua ti lubong, addan ti Sao, ket ti Sao adda idi iti Dios, ket no ania ti Dios, kasta met ti Sao. **2** Manipud idi punganay, adda ti Sao iti Dios. **3** Pinarsua ti Dios dagiti isuamin babaen kenkuana; ket awan ti naparsua no di babaen kenkuana. **4** Adda idi kenkuana ti biag, ket daytoy a biag isu ti silaw dagiti tattao. **5** Agraniag ti silaw iti sipnget, ket di mabalinan ti sipnget nga iddepen. **6** Imbaon ti Dios ti maysa a tao nga agnagan iti Juan. **7** Immay a mangpaneknek kadagiti tattao maipapan iti silaw tapno mamati dagiti amin a makangngeg kenkuana. **8** Saan nga isu a mismo ti silaw, ngem immay tapno paneknekanna ti maipapan iti silaw. **9** Daytoy ti pudno a silaw, ti silaw nga umay ditoy lubong ken manglawag kadagiti amin a tattao. **10** Ngarud, adda idin ti Sao ditoy lubong. Pinarsua ti Dios ti lubong babaen kenkuana; nupay kasta, saan a nabigbig ti lubong. **11** Napan iti ilina, ngem saan nga inawat dagiti kailianna. **12** Ngem kadagiti amin nga immawat ken namati kenkuana, inikkanna ida iti kalinteg nga agbalin nga annak ti Dios. **13** Saanda a nagbalin nga annak ti Dios kas iti kadawyan a pannakaipasngay ti tao; ta ti Dios a mismo ti Amada. **14** Nagbalin a tao ti Sao ket nakipagtaeng kadatayo. Nakitami ti dayagna a napnoan iti parabur ken kinapudno. Daytoy idi ti dayag nga inawatna kas kakaisuna nga Anak ti Ama. **15** Pinaneknekan ni Juan ti maipapan kenkuana ket impukkawna: "Isu daytoy ti ibagbagak idi kinunak, 'Sumarsaruno kaniak, ngem natantan-ok ngem siak, ta addan sakbay a nayanakak.'" **16** Iti kinabuslon ti paraburna, inawattayo amin ti bendisionna; wen, agsasaruno a bendision ti impaayna kadatayo. **17** Ta inted ti Dios ti Linteg babaen ken Moises; ngem immay ti parabur ken kinapudno babaen ken Jesu-Cristo. **18** Awan pay ti nakakita iti Dios. Ti laeng Maymaysa, a kas iti Dios ken adda iti Ama; isu ti nangipakaammo

kenkuana.

Ti Pammaneknek ni Juan a Mammuniag

19 Daytoy ti pammaneknek ni Juan kadagiti papadi ken Levita nga imbaon dagiti Judio nga adda idiay Jerusalem nga agsaludsod kenkuana, "Siasinoka?" **20** Saan a naglibak ni Juan. "Saan a siak ti Cristo," impudnona. **21** "Siasinoka ngarud?" sinaludsodda manen. "Sika kadi ni Elias?" "Saan a siak," insungbat ni Juan. "Sika kadi ti Profeta?" kinunada. "Saan," insungbatna. **22** "Ibagam ngarud no siasinoka," kinunada. "Masapul nga adda isungbatmi kadagiti nangibaon kadakami. Ania ti masaom maipapan kenka?" **23** Insungbat ni Juan ti impadto ni profeta Isaias: "Siak ti timek ti maysa nga agpukpukkaw iti let-ang: 'Palintegnyo ti dalan a pagnaan ti Apo!'" **24** Adda sumagmamano a naibaon a naggapu kadagiti Fariseo. **25** Sinaludsodda ken Juan, "No saan a sika ti Cristo, wenno ni Elias, wenno ti Profeta, apay ngarud a mamumbuniagka?" **26** "Mamuniagak iti danum," insungbat ni Juan, "ngem makipulapulol kadakayo ti maysa a diyo am-ammo. **27** Sumarsaruno kaniak, ngem diak pay maikari a mangukas iti kordon ti sapatosna." **28** Napasamak amin dagitoy idiay Betania, iti ballasiw ti karayan Jordan a pamumbuniagan ni Juan.

Ti Kordero ti Dios

29 Iti sumuno nga aldaw, nakita ni Juan nga agturong ni Jesus iti yanna. "Daytoy ti Kordero ti Dios a mangikkat iti basol ti lubong!" kinuna ni Juan. **30** "Isu daytoy ti sarsaritaek idi kinunak, 'Sumarsaruno kaniak ti maysa a tao a natantan-ok ngem siak, ta addam sakbay a nayanakak,' **31** Diak am-ammo idi no siasino, ngem immayak mamuniag iti danum tapno ipakaammok iti Israel." **32** Daytoy ti pammaneknek nga inted ni Juan: "Nakitak ti Espiritu a bumabbaba a kasla kalapati manipud langit ket nagdisso kenkuana. **33** Diak pay am-ammo idi no siasino, ngem ti Dios a nangibaon kaniak a mamuniag iti danum, kinunana kaniak, 'Makitamto ti

Espiritu a bumaba ken agdisso iti maysa a tao. Daytoy ti mamuniag iti Espiritu Santo.' **34** Wen, nakitakon daytoy, ket paneknekak kadakayo nga isu ti Anak ti Dios."

Dagiti Immuna nga Adalan ni Jesus

35 Iti sumuno nga aldaw, agtaktakder manen ni Juan ken ti dua kadagiti adalanna. **36** "Daytoy ti Kordero ti Dios!" kinunana idi makitana a lumabas ni Jesus. **37** Nangngeg dagiti dua nga adalan ti kinuna ni Juan, ket sinurotda ni Jesus. **38** Idi tum alliaaw ni Jesus, nakitana ida a sumursurot kenkuana. "Ania ti sapsapulyenyo?" sinaludsodna. "Sadino ti pagtaengam, Rabbi?" insungbatda. ("Maestro" ti kayat a sawen ti "Rabbi") **39** "Umayyo kitaen," kinuna ni Jesus kadakuada. Iti kasta, nakikuyogda ken Jesus ket nakitada ti pagtaenganna. Nakidagusda kenkuana iti dayta nga aldaw, ta ngannganin alas kuarto iti malem. **40** Ni Andres a kabsat ni Simon Pedro ti maysa kadagiti dua a nakangngeg iti imbaga ni Juan ken simmurot ken Jesus. **41** Sinapulna a dagus ni Simon a kabsatna ket imbagana kenkuana, "Nasarakanmi ti Mesias!" (Kayatna a sawen, "Cristo.") **42** Kalpasanna, impanna ni Simon iti yan ni Jesus. Minatmatan ni Jesus ni Simon sana kinuna, "Sika ni Simon nga anak ni Juan. Managankanto iti Cefas." (Kayatna a sawen, "Bato" wenna "Pedro.")

Ayaban ni Jesus da Felipe ken Natanael

43 Iti sumuno nga aldaw, napanunot ni Jesus ti mapan idia Galilea. Nasarakanna ni Felipe ket kinunana kenkuana, "Surotennak." **44** Taga-Betsaida ni Felipe, iti ili da Andres ken Pedro. **45** Sinapul ni Felipe ni Natanael. "Nasarakanmi ti tao a sinarita ni Moises iti libro ti Linteg, ken kasta met dagiti profeta," kinunana. "Isu ni Jesus a taga-Nazaret nga anak ni Jose." **46** "Adda aya naimbag a tumaud idia Nazaret?" sinaludsod ni Natanael. "Umaymo kitaen," insungbat ni Felipe. **47** Idi makita ni Jesus nga agturong ni Natanael iti yanna, kinunana maipapan kenkuana, "Adtoy ti pudno a taga-Israel. Awan kenkuana ti aniaman a kinaulbod." **48**

"Kasano ti pannakaam-ammom kaniak?" sinaludsod ni Natanael. "Itay addaka iti sirok ti kayo nga igos, sakbay nga inayabannaka ni Felipe, nakitakan," insungbat ni Jesus. **49** "Maestro," insungbat ni Natanael. "Sika ti Anak ti Dios! Sika ti Ari ti Israel!" **50** "Mamatika kadi gapu ta kinunak a nakitaka iti sirok ti kayo nga igos?" kinuna ni Jesus. "Makitamto dagiti daddadakkel pay a bambanag ngem daytoy!" **51** Ket kinunana kadakuada, "Ibagak kadakayo ti pudno: makitayonto nga aglukat ti langit ken dagiti angheles ti Dios nga umuli-umulog iti Anak ti Tao."

Ti Kasar idiyay Cana

2:1 Kalpasan ti dua nga aldaw, adda kasar idiyay Cana, maysa nga ili ti Galilea. Adda sadiay ti ina ni Jesus, **2** ket naawis met ni Jesus ken dagiti adalanna. **3** Idi naibusen ti arak, kinuna ti ina ni Jesus kenkuana, "Naibusandan iti arak." **4** "Babai," insungbat ni Jesus, "saan a masapul nga ibagam ti aramidek. Dipay dimteng ti orasko." **5** Nupay kasta, kinuna ti ina ni Jesus kadagiti agserserbi, "Aramidenyo ti aniaman nga ibagana kadakayo." **6** Adda alagaden dagiti Judio maipapan iti panagbuggo; isut gapuna nga adda innem a burnay sadiay nga aglaon ti tunggal maysa iti duapulo wenno tallopulo a galon. **7** "Punnoenyo dagiti burnay iti danum," kinuna ni Jesus kadagiti agserserbi. Pinunnoda ngarud dagiti burnay. **8** "Ita," kinunana kadakuada, "tumakokayo ket ipanyo iti agaywan iti padaya." Inaramidda ngarud ti kasta. **9** Idi naramanan ti agayaywan ti danum a nagbalin nga arak, inayabanna ti nobio. Saanna nga ammo ti naggapuan daytoy (nupay ammo dagiti agserserbi, ta isuda ti timmako iti danum). **10** Kinunana iti nobio, "Ugali dagiti tattao nga ipasango nga umuna ti kaimasan nga arak sadanto ipasango ti kadawyan nga arak no adun ti nainum dagiti sangaili. Ngem sika, inyud-udim ti kaimasan nga arak agingga ita!" **11** Daytoy ti umuna kadagiti milagro nga inaramid ni Jesus idiyay Cana, maysa nga ili ti Galilea. Impakitana ti dayagna sadiay, ket namati kenkuana dagiti adalanna. **12** Kalpasan daytoy, napan ni Jesus idiyay Capernaum, agraman ni inana, dagiti kakabsatna a lallaki ken dagiti adalanna ket nagyanda sadiay iti sumagmamano nga aldaw.

Dalusan ni Jesus ti Templo

13 Asidegen ti Paskua dagiti Judio, ket napan ni Jesus idia Jerusalem. **14** Iti Templo, nadanonna dagiti aglaklako iti baka, karnero ken kalapati, kasta met dagiti agsuksukat iti kuarta a situtugaw iti puestoda. **15** Nangaramid ni Jesus iti pagbaut a tali sana pinaruar dagiti amin a baka ken karnero. Binalintuagna dagiti lamisaan dagiti agsuksukat iti kuarta. Inwarawarana ti kuartada. **16** Binilinna dagiti aglaklako iti kalapati. "Iruaryo dagitoy;" kinunana. "Diyo pagbalinen a tiendaan ti balay ni Amak!" **17** Nalagip dagiti adalanna ti kuna ti Nasantoan a Surat: "Ti panangipategko iti balaymo, O Dios, kasla apuy a sumsumged iti unegko!" **18** Gapu iti inaramid ni Jesus, kinuna dagiti Judio kenkuana, Ania ti maiparangmo a milagro kadakami a mangipakita iti kalintegam a mangaramid iti daytoy?" **19** "Rebbaenyo daytoy a balay ti Dios ket iti uneg ti tallo nga aldaw, bangonekto met laeng," insungbat ni Jesus. **20** Kinuna kenkuana dagiti Judio, "Ania? Bangonem met laeng iti uneg ti tallo nga aldaw? Nabangon daytoy a Templo iti uneg ti uppat a pulo ket innem a tawen!" **21** Ngem ti templo a sasawen ni Jesus isu ti bagina. **22** Isut gapuna nga idi napagungaren ni Jesus, nalagip dagiti adalanna a sinaona daytoy; ket namatida iti Nasantoan a Surat ken iti insao ni Jesus.

Ammo ni Jesus ti Amin a Tao

23 Idi adda ni Jesus idia Jerusalem bayat ti Fiesta ti Paskua, adu ti namati kenkuana idi nakitada dagiti nakaskasdaaw a pagilasinan nga inaramidna. **24** Ngem saanna nga intalek kadakuada ti bagina, agsipud ta ammona ti amin a tao. **25** Saanna a masapul ti siasinoman a mangibaga kenkuana maipapan iti tao ta ammona a mismo ti panunot ken kababalin ti tao.

Ni Jesus ken ni Nicodemo

3:1 Adda idi Fariseo nga agnagan iti Nicodemo, maysa a pangulo dagiti Judio. **2** Iti maysa a rabii, napan ni Nicodemo ken Jesus. "Rabbi," kinunana, "ammomi a maysaka a maestro a naggapu iti Dios; ta awan ti

makaaramid kadagitoy nakaskasdaaw a pagilasinan nga ar-aramidem malaksid no adda kenkuana ti Dios." **3** Ibagak kenka ti pudno," kinuna ni Jesus. "Awan ti makakita iti Pagarian ti Dios malaksid no mayanak manen." **4** Kasano ti pannakabalinna a mayanak manen ti tao a nataenganen?" sinaludsod ni Nicodemo. "Mabalinna aya ti sumrek iti tian ni inana tapno mayanak manen?" **5** Ibagak kenka ti pudno," insungbat ni Jesus. "Awan ti makastrek iti Pagarian ti Dios malaksid no mayanak iti danum ken iti Espiritu. **6** Ti tao, ipasngayna ti tao; ket ti Espiritu, ipasngayna ti espiritu. **7** Dika masdaaw no kunak kenka, 'Masapul a mayanakkayo manen.' **8** Agpuyupoy ti angin iti sadinoman a kaykayatna. Mangngegmo ti awerna, ngem dimo ammo ti paggapuan wenno pagturonnganna. Kasta met ti mapasamak iti tunggal maysa a mayanak iti Espiritu." **9** "Kasano ti pannakabalinna a maaramid daytoy?" sinaludsod ni Nicodemo. **10** "Ania?" kinuna ni Jesus. "Maysaka a maestro iti Israel ket dimo maawatan daytoy? **11** Ibagak kenka ti pudno: Sawenmi ti ammomi, ket ibagami ti nakitami; ngem diyo pasien ti pammaneknekmi. **12** Ibagbagak kadakayo dagiti naidagaan a bambanag, ngem dikay mamati. Kasano ngarud ti panamatiyo kaniak no sawek dagiti nailangitan a bambanag? **13** Ket awan ti immuli sadi langit malaksid ti Anak ti Tao a bimmaba manipud langit. **14** Kas iti panangibayog ni Moises iti sinan-uleg idiyay let-ang, masapul ti pannakaibayog met ti Anak ti Tao, **15** tapno agbiag nga agnanayon ti siasinoman a mamati kenkuana." **16** Gapu iti kasta unay a panagayat ti Dios iti lubong, intedna ti kakaisuna nga Anakna tapno ti siasinoman a mamati kenkuana saan a matay no di ket agbiag nga agnanayon. **17** Ta saan nga imbaon ti Dios ti Anakna ditoy lubong tapno ukomenna ti lubong, no di ket tapno isalakanna. **18** Saan a maukom ti siasinoman a mamati iti Anak. Ngem naukomen ti di mamati agsipud ta saan a namati iti kakaisuna nga Anak ti Dios. **19** Daytoy ti pakaukoman: Immayen ti silaw ditoy lubong, ngem agsipud ta dakes dagiti aramid dagiti tattao, kinaykayatda ti sipnget ngem ti lawag. **20** Ti siasinoman nga agaramid iti dakes, kagurana ti lawag ket saan nga umasideg iti silaw agsipud ta dina kayat a maipakita dagiti dakes nga aramidna. **21** Ngem ti agaramid iti naimbag, umasideg iti silaw tapno maipakita a mayannurot iti

Dios dagiti aramidna.

Ni Jesus ken ni Juan a Mammuniag

22 Kalpasan daytoy, napan ni Jesus ken dagiti adalanna iti probinsia ti Judea. Nagyanda sadiay ket namumbuniag ni Jesus. **23** Namumbuniag met idi ni Juan idia Enon, iti asideg ti Salim, ta adu ti danum sadiay. Napan kenkuana dagiti tattao ket binuniaganna ida. **24** (Saan pay a naibalud idi ni Juan.) **25** Iti naminsan, makisinsinnuppiat dagiti adalan ni Juan iti maysa a Judio maipapan iti alagaden iti pannakaugas. **26** Napanda ngarud ken Juan ket kinunada kenkuana, "Maestro, malagipmo daydi immay kenka idia ballasiw ti Jordan, daydi imbagam kadakami? Mamumbuniagen, ket mapmapan kenkuana dagiti amin a tattao!" **27** "Awan ti mabalin nga awaten ti tao malaksid no ited kenkuana ti Dios," insungbat ni Juan. **28** "Dakayo met laeng ti mangpaneknek a kinunak, 'Saan a siak ti Cristo, ngem naibaonak sakbay ti yaayna.' **29** Ti nobio ti akinkukua iti nobia; ti gayyem ti nobio agsiput ken agdengngeg ket maragsakan no mangngegna ti timek ti nobio. Ngarud, naan-anayen ti ragsakko. **30** Isun ti rumbeng a maitan-ok, ket siakon ti maipababa."

Ti Umay nga Aggapu sadi Langit

31 Natantan-ok ngem iti isuamin ti umay nga aggapu iti ngato. Taga-daga ti agtaud iti daga, ket sawenna dagiti naidagaan a bambanag. Nangatngato ngem ti isuamin ti umay nga aggapu sadi langit. **32** Paneknekanna ti nakita ken nangngegna, ngem awan umawat iti mensahena. **33** Ti siasinoman nga umawat iti mensahena, pasingkedanna a pudno ti Dios. **34** Ta ti imbaon ti Dios sawenna dagiti sao ti Dios; ta inted ti Dios kenkuana ti Espirituna. **35** Ti Ama ayatenna ti Anakna ket impaimana kenkuana dagiti isuamin. **36** Ti siasinoman a mamati iti Anak maaddaan iti biag nga agnanayon. Siasinoman a di agtulnog iti Anak, dinanto maragpat ti biag, no di ket agtaeng kenkuana ti pungtot ti Dios.

Ni Jesus ken ti Babai a Taga-Samaria

4:1 Naammoan ni Jesus a nadamag dagiti Fariseo nga ad-adu ti adalan a mapaspasurot ken bumbuniaganna ngem hi Juan. **2** (Kinapudnona, saan a namumbuniag ni Jesus, no di ket dagiti adalanna laeng.) **3** Pimmanaw ngarud idiay Judea ket nagsubli idiay Galilea. **4** Masapul a lumasat idiay Samaria. **5** Dimteng idiay Sicar, maysa nga ili ti Samaria, iti asideg ti talon nga inted ni Jacob ken ni Jose nga anakna. **6** Adda sadiay ti bubon ni Jacob. Nagtugaw ni Jesus iti abay ti bubon gapu ta nabannog a nagna. Naganngani tengnga ti aldaw idi. **7-8** Napan gimmatang dagiti adalanna iti kanenda idiay ili. Iti saan a mabayag, dimteng ti maysa a Samaritana tapno sumakdo. "Makiinumak man," kinuna ni Jesus kenkuana. **9** "Ania?" kinuna ti babai. "Maysaka a Judio, ket makiinumka kaniak a Samaritana?" (Ta saan nga ugali dagiti Judio ti makilangenlangen kadagiti Samaritano.) **10** "No ammom la koma ti sagut nga ited ti Dios ken no siasino ti dumawdawat kenka iti inumen, dumawatka koma kenkuana ket ikkannaka iti nabiag a danum," insungbat ni Jesus. **11** "Apo," kinuna ti babai. "Nauneg ti bubon ket awan met ti pagsakdum. Pangalaam ngarud iti nabiag a danum?" **12** Inted kadakami ni Jacob nga amatayo daytoy a bubon. Nagin-inumanna daytoy a bubon agraman dagiti annak ken tarakenna. Dakdakkelta kadi ngem ni Jacob?" **13** "Siasinoman nga uminum iti daytoy a danum, mawawto manen," kinuna ni Jesus, **14** "ngem ti uminum iti danum nga itedko, saanton a mawaw. Ta ti danum nga itedko agbalinto nga ubbog iti unegna a mangted kenkuana iti nabiag a danum ken biag nga agnanayon." **15** "Apo," kinuna ti babai. "Itedmo kaniak daytoy a danum tapno diakton mawaw wenno umay sumakdo ditoy." **16** "Inka ayaban ti asawam saka agsubli ditoy kinuna ni Jesus. **17** "Awan asawak," kinuna ti babai. "Agpayso ta kunam nga awan asawam," kinuna ni Jesus. **18** "Naminlimaka a nakiasawa, ket saanmo nga asawa ti lalaki a kabbalaymo ita. Pudno ti imbagam kaniak." **19** "Apo," kinuna ti babai, "madlawko a profetaka. **20** Ditoy a bantay ti nagdaydayawan dagiti ammami iti Dios; ngem dakayo a Judio kunayo nga idiay Jerusalem ti rumbeng a pagdaydayawan." **21** "Babai," kinuna ni Jesus, "patiem ti kunak nga

umayto ti tiempo a saan a ditoy a bantay wenna idiay Jerusalem ti pagdaydayawan iti Ama. **22** Dakayo a Samaritano, diyo ammo no siasino ti daydayawenyo. Dakami, ammomi ti daydayawenmi ta aggapu kadagiti Judio ti pannakaisalakan. **23** Ngem umasideg ti tiempo, ket dimtengen, a dagiti napaypayso nga agdaydayaw, daydayawendanto ti Ama iti espiritu ken kinapudno. Ta dagiti kakasta ti sapsapulen ti Ama nga agdayaw kenkuana. **24** Ti Dios ket Espiritu. Ngarud, dagiti agdaydayaw kenkuana masapul nga agdaydayawda iti Espiritu ken kinapudno." **25** Kinuna kenkuana ti babai, "Ammok nga umayto ti Mesias a maawagan iti Cristo. Inton umay, ibagananto ti amin a banag." **26** "Siak dayta," insungbat ni Jesus. "Wen, siak a makisasao kenka." **27** "Iti dayta a kanito, simmangpet dagiti adalan ni Jesus. Kasta unay ti siddaawda ta nadanonda a makisasao iti babai. Ngem awan kadakuada ti nagdamag iti babai no ania ti masapulna. Saanda met a nagsaludsod ken Jesus no apay a makisasao kenkuana. **28** Pinanawan ti babai ti karambana ket nagsubli iti ili. "Umaykayo!" kinunana kadagiti tattao. **29** "Adda nangibaga kaniak iti amin nga inar-aramidko. Saan ngata nga isu ti Cristo? Umayyo kitaen!" **30** Rimmuarda ngarud iti ili ket napanda iti yan ni Jesus. **31** Kabayatanna, yaw-awis dagiti adalan ken Jesus: "Maestro, umayka manganen!" **32** Ngem kinunana kadakuada "Adda taraonko a diyo ammo." **33** Isut gapuna a nagsisinnaludsod dagiti adalan, "Siasino ngata ti nangted iti kanenna?" **34** "Ti taraonko isut panangtungpalko iti pagayatan ti nangibaon kaniak ken ti panangileppasko iti paaramidna," kinuna ni Jesus kadakuada. **35** Innayon ni Jesus: "Adda pagsasaoyo, 'Uppat pay a bulan ket panaganin.' Ngem ibagak kadakayo, kitaenyo a naimbag dagiti taltalon. Natangkenanen dagiti dawa ket mabalinen nga anien! **36** Matangdanan ti agani ket urnongenna ti apit para iti biag nga agnanayon. Iti kasta, agpadpada nga agragsak ti agmula ken ti agani. **37** Ta pudno ti pagsasao: 'Maysa ti agmula, sabali ti agani.' **38** Imbaonkayo nga agani iti saanyo a nagbannogan. Sabali dagiti nagtrabaho, ket dakayo ti aglak-am iti nagbannoganda." **39** Adu a Samaritano iti dayta nga ili ti namati ken Jesus gapu ta kinuna ti babai: "Imbagana kaniak ti amin nga inar-aramidko." **40** Isut gapuna nga idi napanda ken Jesus, indawatda a makipagyan kadakuada. Nagbati ni Jesus

idiay iti dua nga aldaw. **41** Adu pay ti namati ken Jesus gapu iti insursurona. **42** Kinuna dagiti tattao iti babai, "Mamatikamin, saanen a gapu iti saom, ngem gapu ta dakami a mismo ti nakanggeg kenkuana, ket ammomi a talaga nga isu ti Mangisalakan iti lubong."

Paimbagen ni Jesus ti Anak ti Oficial

43 Kalpasan ti dua nga aldaw a panagyan ni Jesus idiay Samaria, pimmanaw ket napan idiay Galilea; **44** Ta ni met laeng Jesus ti nagkuna, "Saan a mapadayawan ti maysa a profeta iti mismo nga ilina." **45** Idi makasangpet idiay Galilea, inawat dagiti umili, ta idi napanda nakifesta idiay Jerusalem, nakitada amin nga inaramidna bayat ti Fiesta ti Paskua. **46** Iti kasta, nagsubli ni Jesus idiay Cana, maysa nga ili idiay Galilea, ti lugar a namagbalinanna iti danum nga arak. Adda idi sadiay maysa nga oficial ti gobierno a masakit idiay Capernaum ti anakna a lalaki. **47** Nadamagna a simmangpet ni Jesus idiay Galilea a naggapu idiay Judea, ket napanna impakpakaasi kenkuana a mapan idiay Capernaum tapno paimbagenna ti anakna a nganngani matay. **48** Kinuna ni Jesus kenkuana, "No awan makitayo a milagro, saankayo a mamati." **49** "Apo," insungbat ti oficial; "pangngaasim ta umayka amangan no matay ti anakko;" **50** "Inkan," kinuna ni Jesus kenkuana. "Agbiag ti anakmo!" Namati ti oficial iti sao ni Jesus ket nagawiden. **51** Idi adda pay laeng ti oficial iti dalan, insabat dagiti babaonenna ti damag nga immimbagen ti anakna. **52** Dinamagna no kaano ti ipipia ti ubing. "Idi kalman!" kinunada. "Ala una iti malem idi agbaaw ti gurigorna." **53** Nalagip ti ama a dayta met laeng nga oras ti panangibaga ni Jesus kenkuana: "Agbiag ti anakmo." Iti kasta, namati agraman ti familiana. **54** Daytoy ti maikadua a milagro nga inaramid ni Jesus kalpasan ti isasangpetna idiay Galilea a naggapu idiay Judea.

Mangpaimbag ni Jesus iti Asideg ti Pagdigusan idiay Jerusalem

5:1 Kalpasan daytoy, adda maysa a fiesta dagiti Judio, ket napan ni Jesus idiay Jerusalem. **2** Adda sadiay ti maysa a pagdigusan a lima ti arkoha.

Maawawagan iti Beteata' iti pagsasao ti Hebreo, ket masarakan iti abay ti Ruangan dagiti Karnero. **3** Ititinong dagiti arko, agiidda ti adu a masakit: dagiti bulsek, pilay ken paralitiko. Ur-urayenda ti pahaggaraw ti danum, **4** ta pasaray bumaba ti maysa nga anghel ti Apo idiay pagdigusan ket kiburena ti danum. Ti umuna kadagiti masakit a tumapog iti danum kalpasan ti pannakakiburna, maagasan iti aniaman a sagsagabaenna. **5** Adda idi sadiay ti maysa a lalaki a tallopulo ket walo a tawenen a masakit. **6** Idi makita ni Jesus ti lalaki a nakaidda ket ammona a nabayagen a masaksakit, kinunana kenkuana, "Kayatmo ti umimbag?" **7** "Apo," kinuna ti masakit, "awan ti mangitapog kaniak iti pagdigusan apaman a makibur ti danum. Ta no irubrubbuatko pay laeng ti mapan, adda nakatapogen." **8** "Bumangonka," kinuna ni Jesus. "Bagkatem ta iddam, ket magnakan." **9** Naimbagan a dagus ti lalaki. Binagkatna ti iddana ket nagnan. Aldaw a Panaginana idi mapasamak daytoy, **10** isut gapuna a kinuna dagiti Judio iti lalaki a napaimbag, "Maiparit nga awitem ti iddam iti Aldaw a Panaginana." **11** Imbaga ti tao a nangpaimbag kaniak a bagkatek ti iddak ket magnaak," insungbat ti lalaki. **12** Siasino daytoy a tao a nagkuna bagkatem ti iddam ket magnaka?" sinaludsodda. **13** Ngem saan nga ammo ti lalaki no siasino ti nangpaimbag kenkuana gapu ta adu ti tao iti dayta a lugar ket pimmanawen ni Jesus nga awan nakadkadlaw. **14** Iti saan a mabayag, nasarakan ni Jesus ti lalaki idiay Templo. "Kitaem, naimbagankan!" kinunha. "Dika agbasolen, amangan no addanto dakdakes a mapasamak kenka." **15** Pimmanaw ti tao ket impakaammona kadagiti Judio a ni Jesus gayam ti nangpaimbag kenkuana. **16** Gapu iti daytoy, indadanes dagiti Judio ni Jesus, ta nangpaimbag iti Aldaw a Panaginana. **17** Kinuna rti Jesus kadakuada, "Agtartrabaho ni Amak ayingga ita, ket masapul met nga agtrabahoak." **18** Ad-adda manen ti pinget dagiti Judio a mangpapatay kenkuana gapu iti daytoy a saona; ta saanna laeng a sinalungasing ti linteg ti Aldaw a Panaginana, ngem imbagan pay nga Amana ti Dios, ket iti kasta, impadana ti bagina iti Dios.

[Ti Turay ti Anak](#)

19 Isut gapuna a kinuna ni Jesus kadakuada, "Ibagak ti pudno kadakayo: Awan ti maaramid ti Anak a bukbukodna, no di laeng ti makitana nga ar-aramiden ti Ama. Ta ti aniaman nga aramiden ti Ama, aramiden met ti Anak. **20** Ta ti Ama ayatenna ti Anak ket ipakitana kenkuana ti amin nga ar-aramidenna. Ipakitana kenkuana dagiti aramid a daddadakkel pay ngem dagitoy, tapno agsiddaawkayo. **21** Ta kas iti panamagungar ti Ama kadagiti natay ket biagenna ida, kasta met a ti Anak ikkana iti biag dagiti kayatna nga ikkan. **22** Saan a mangukom ti Ama. Intednan iti Anak ti amin a turay a mangukom, **23** tapno padayawan dagiti amin a tattao ti Anak a kas iti panangpadayawda iti Ama. Ti saan a mangpadayaw iti Anak, saanna met a padayawan ti Ama a nangibaon kenkuana. **24** "Ibagak ti pudno kadakayo: Ti siasinoman a dumngeg kadagiti saok ken mamati iti nangibaon kaniak, maaddaan iti biag nga agnanayon. Saanton a maukom, no di ket nalasatnan ni patay ket simreken iti biag. **25** "Ibagak ti pudno kadakayo: Umayen ti tiempo ket dimtengen. Mangngegto dagiti natay ti timek ti Anak ti Dios, ket agbiagto dagiti makangngeg. **26** Ta ti Ama met laeng ti pagtaudan ti biag. Pinagbalinna met ti Anaknaa pagtaudan ti biag. **27** Ket intednan iti Anak ti turay a mangukom, agsipud ta isu ti Anak ti Tao. **28** "Diyo pagsiddaawan daytoy, ta umayen ti tiempo a dagiti amin a natay nga adda kadagiti tantanem mangngegdanto ti timekna, **29** ket rummuardanto kadagiti tantanemda. Mapagungarto nga agbiag dagiti nagaramid iti naimbag; ket mapagungarto a madusa dagiti nagaramid iti dakes."

Dagiti Mangpaneknek ken Jesus

30 Intuloy ni Jesus: "Awan ti maaramidko a bukbukod. Mangukomak laeng kas ibaga kaniak ti Dios, isut gapuna a nalinteg ti panangukomko, ta saan a ti pagayatak ti aramidek, no di laeng ti pagayatan ti nangibaon kaniak. **31** "No paneknekak met laeng ti bagik, saan a nakapappapati ti pammaneknekko. **32** Ngem adda sabali a mangpaneknek kaniak, ket ammok nga ibagana ti pudno maipapan kaniak. **33** Nagbaonkayo ken ni Juan, ket pinaneknekanna ti maipapan iti pudno. **34** Wen, ibagak daytoy

saan a gapu ta masapulko ti pammaneknek ti tao tapno maisalakankayo. **35** "Sumsunged ken agranraniag a silaw ti kayarigan ni Juan, ket iti apagbiit, kinayatyo a linak-am ti lawagna. **36** Ngem adda mangpaneknek kaniak a nangnangruna ngem ni Juan: Dagiti aramidko nga ipaaramid kaniak. Dagitoy nga aramid ti mangipakita nga imbaonnak ti Ama. **37** Ket ti Ama a nangibaon kaniak, paneknekanna met ti maipapan kaniak. Diyo nangngeg ti timekna. Diyo nakita ti rupana. **38** Saan ngarud nga agtalinaed ti saona kadakayo, ta diyo patien ti imbaonna. **39** "Adalenyo dagiti Nasantoan a Surat agsipud ta ipagarupyo a masarakan kadagitoy ti biag nga agnanayon. Ket dagitoy met laeng ti mangpaneknek kaniak. **40** Nupay kasta, madikayo met nga umay kaniak tapno agbiagkayo koma. **41** "Diak sapulen a padayawandak dagiti tattao. **42** Ngem am-ammokayo ket ammok nga awan ayatyo iti Dios. **43** Immayak iti turay ni Amak, nupay kasta, didak inawat. Ngem no adda umay iti bukodna a turay, awatenyo. **44** "Agpipinnadayawkayo, ngem diyo met kalikaguman ti pammadayaw nga aggapu iti maymaysa a Dios. Kasano ngarud ti panamatiyo? **45** Diyo ipagarup nga idarumkayo iti Ama. Ni Moises a nangitalkanyo iti namnamayo ti mangidarum kadakayo. **46** No agpayso met laeng a namatikayo ken Moises, pinatidak met koma, ta nagsurat iti maipapan kaniak. **47** Ngem no diyo pinati dagiti insuratna, kasano ti panamatiyo iti saok?"

Pakanen ni Jesus ti Limaribu a Tattao

6:1 Kalpasan daytoy, binallasiw ni Jesus ti Dan-aw ti Galilea (wenna, Dan-aw ti Tiberias). **2** Simmurot kenkuana ti nakaad-adu a tattao, agsipud ta nakitada dagiti nakaskasdaaw nga inaramidna idi pinaimbagna dagiti masaksakit. **3** Simmang-at ni Jesus iti maysa a bantay. Nagtugaw sadiay agraman dagiti adalanna. **4** Asideg idin ti Fiesta ti Paskua dagiti Judio. **5** Inwaras ni Jesus ti panagkitana ket nakitana ti nakaad-adu a tattao nga umas-asideg kenkuana. Iti kasta, kinunana ken Felipe, "Panggatangantayo ngata iti makaanay a kanen dagitoy a tattao?" **6** (Kinunana daytoy a pangsuot ken Felipe. Kinapudnona, ammo idin ni Jesus ti aramidenna.) **7**

"Saan nga umanay ti duagasut a pisos nga igatang iti tinapay a pagbibingayanda uray saggabassitda laeng," kinuna ni Felipe. **8-9** "Adda maysa nga ubing a lalaki ditoy a nagbalon iti lima a tinapay a sebada ken dua nga ikan," kinuna ni Andres a maysa kadagiti adalanna ken kabsat ni Simon Pedro. "Ngem ania met ngay dagitoy iti kastoy a kaadu ti tao?" **10** Imbaga ni Jesus a pagtugawenda dagiti tattao. (Karuotan sadiay.) Nagtugaw ngarud dagiti amin a tattao. Aglimaribu dagiti lallaki. **11** Innala ni Jesus dagiti tinapay, nagyaman iti Dios, sana imbunong kadagiti nakatugaw a tattao. Kasta met ti inaramidna kadagiti ikan. Nanganda agingga iti napnekda. **12** Idi nabsogda aminen, kinuna ni Jesus kadagiti adalanna, "Urnongenyo dagiti natda ket awan ibelbellengyo." **13** Inurnongda ngarud dagiti amin a natda, ket napno ti sangapulo ket dua a basket iti natda kadagiti lima a tinapay a saan a naibus dagiti tattao. **14** Idi makita dagiti tattao sadiay ti milagro nga inaramid ni Jesus, kinunada, "Awan duadua nga isu daytoy ti Profeta nga umay ditpy lubong!" **15** Idi madlaw ni Jesus nga umay dagiti tattao a mangala kenkuana tapno pilitenda nga isaad nga ari, nagpakni manen riga is-isuna kadagiti bambantay.

Magna ni Jesus iti Rabaw ti Danum

16 Idi sumipngeten, simmalog dagiti adalanna iti danaw. **17** Limmuganda iti bilog, ket bimmajlasiwda a nagpa-Capernaum. Idi rumabiin, awan pay la ni Jesus iti dennada. **18** Mangrugi idin nga agdawel ti danum, ta dimteng ti napigsa nga angin. **19** Nakapaggauden dagiti adalan iti aglima wenno innem a kilometro idi makitada ni Jesus a magmagna iti rabaw ti danum. Umas-asideg iti bilog ket kasta unay ti butengda. **20** Ngem kinuna ni Jesus kadakuada, "Dikay agbuteng, siak ni Jesus!" **21** Siaayatda ngarud a nangilugan kenkuana iti bilog. Iti apagbiit, simmangladda iti disso a papananda.

Sapiden dagiti Tattao ni Jesus

22 Iti sumaruno nga aldaw, nakita dagiti tattao a nagbati idiaiy ballasiw ti dan-aw a maymaysan ti bilog a nakapundo sadiay. Ammo dagiti tattao a saan a nakilugan ni Jesus kadagiti adalanna iti bilog. Dagiti laeng adalanna ti nagluas. **23** Nupay kasta, adda dadduma a bilog a naggapu idiaiy Tiberias a simmanglad iti asideg ti disso a nanganan dagiti adu a tao kadagiti tinapay kalpasan ti panagyaman ti Apo. **24** Ngem idi makita dagiti tattao nga awan sadiay ni Jesus wenno dagiti adalanna, nagbilogda met a nangsapul kenkuana idiaiy Capernaum.

Ni Jesus ti Tinapay ti Biag

25 Idi masarakan dagiti tattao nga adda ni Jesus idiaiy ballasiw ti dan-aw, kinunada kenkuana, "Maestro, kaano ti yaaymo ditoy?" **26** "Ibagak kadakayo ti pudno: Sapsapulendak ta nangankayo iti tinapay ket nabsogkayo, saan a gapu ta nakitayo dagiti nakaskasdaaw nga aramidko," insungbat ni Jesus. **27** "Dikay agbannog gapu iti taraon a madadael. Agbannogkayo ketdi gapu iti taraon nga agpaut iti biag nga agnanayon. Ti Anak ti Tao ti mangtedto kadakayo iti daytoy a taraon, ta inted ti Dips Ama kenkuana ti yaanamongna." **28** Iti kasta, sinaludsodda kenkuana, "Ania ti aramidenmi tapno matungpalmi dagiti paaramid ti Dios?" **29** "Daytoy ti kayat ti Dios nga aramidenyo: Patienyo ti imbaonna," insungbat ni Jesus. **30** Kinunada ngarud kenkuana: "Ania ti aramidem a nakaskasdaaw a pagilasinan nga ipakitam kadakami tapno mamatikami kenka? Ania ti aramidem?" **31** Nangan dagiti ammatayo iti mana idiaiy let-ang. Kas adda a naisurat, "Inikkanna ida iti tinapay a kanenda a naggapu sadi langit." **32** Kinuna ni Jesus "Ibagak ti pudno kadakayo: Saan a ni Moises ti nangted kadakayo iti tinapay a naggapu sadi langit. Ni Amak ti mangted kadakayo iti pudno a tinapay nga aggapu sadi langit. **33** Ta ti tinapay nga ited ti Dios isu ti bumaba manipud langit a mangted biag iti lubong." **34** "Apo," kinunada kenkuana, "ikkannakami man a kanayon iti kasta a tinapay." **35** Kinuna ni Jesus kadakuada, "Siak ti tinapay ti biag; ti umay kaniak, dinto mabisinan, ket ti mamati kaniak, dinto mawaw. **36** "Ita, nasaokon kadakayo a nakitadakon ngem dikay met mamati. **37** Umayto

kaniak dagiti amin nga ited ni Amak; ket ti umay kaniak, diakto pagtalawen. **38** Ta bimmabaak manipud langit tapno aramidek ti pagayatan ti nangibaon kaniak, saap a ti pagayatak. **39** Ket daytoy ti pagayatan ti nangibaon kaniak nga awan ti mapukawko uray maysa kadagiti amin nga intedna kaniak, no di ket pagungarekto amin ida inton maudi nga aldaw. **40** Ta daytoy ti pagayatan ni Amak nga amin a makakita ken mamati iti Anak adda biagna nga agnanayon; ket pagungarekto ida inton maudi Toga aldaw." **41** Nagdadayamudom dagiti Judio gapu iti panagkunana nga isu ti tinapay a bimmaba manipud langit. **42** Kinunada, "Saan aya a daytoy ni Jesus nga anak ni Jose? Am-ammotayo ti ama ken inana. Apay ngarud a kunana ita a bimmaba manipud langit?" **43** "Isardengyo ti agdadayamudom," insungbat ni Jesus. **44** "Awan ti makaumay kaniak no saan a guyugoyen ti Ama a nangibaon kaniak; ket pagungarekto inton maudi nga aldaw. **45** Insurat dagiti profeta: 'Isuronto ti Dios dagiti amin a tattao.' Umay kaniak ti dumngeg iti Ama ken makasursuro kenkuana. **46** Saanna a kayat a sawen daytoy nga addan nakakita iti Ama. Ti laeng naggapu iti Dios ti nakakita iti Ama. **47** "Ibagak kadakayo ti pudno: Ti mamati adda biagna nga agnanayon. **48** Siak ti tinapay ti biag. **49** Nangan dagiti ammayo iti mana idiay let-ang, ngem natayda met laeng. **50** Ngem saan a matay ti uray siasino a mangan iti tinapay nga aggapu sadi langit. **51** Siak ti sibibiag a tinapay a naggapu sadi langit. No kanen ti siasinoman daytoy a tinapay, agbiagto nga agnanayon. Ket ti tinapay nga itedkonto isu ti lasagko. Wen, itedko tapno agbiag ti lubong." **52** Gapu iti daytoy, rimsua ti panagsisinnuppiat dagiti Judio. "Kasano ti pannangted daytoy a tao iti lasagna a kanentayo?" kinunada. **53** "Ibagak ti pudno kadakayo," kinuna ni Jesus kadakuada. "No saanyo a kanen ti lasag ken inumen ti dara ti Anak ti Tao, awan ti biag kadakayo. **54** Ti mangan iti lasagko ken uminum iti darak, adda biagna nga agnanayon, ket pagungarekto inton maudi nga aldaw. **55** Ta ti lasagko ti napaypayso a taraon, ket ti darak ti napaypayso nga inumen. **56** Ti mangan iti lasagko ken uminum iti darak agtaeng kaniak, ket agtaengak met kenkuana. **57** Imbaonnak ti sibibiag nga Ama, ket agbiagak met gapu kenkuana. Kasta met a ti mangan kaniak, agbiagto gapu kaniak. **58** Daytoy ti tinapay a

naggapu sadi langit: Saan a kas iti tinapay a kinnan idi dagiti amma; nupay kasta, natayda met laeng. Ngem ti mangan iti daytoy a tinapay, agbiagto nga agnanayon." **59** Imbaga daytoy ni Jesus bayat ti panangisurona iti sinagoga idia Capernaum.

Dagiti Sao a Makaited iti Biag nga Agnanayon

60 Adu kadagiti adalanna ti nakangngeg iti daytoy. "Narikut unay daytoy a pannursuro," kinunada. "Siasino ti makaawat?" **61** Nupay no awan ti nangibagbaga kenkuana, ammo ni Jesus nga agdadayamudom dagiti adalanna gapu iti daytoy. Iti kasta, kinunana kadakuada: "Maupaykayo kadi gapu iti daytoy? **62** Anianto la ketdin no makitayo ti Anak ti Tao nga umuli iti sigud a yanna? **63** Ti Espiritu ti makaited iti biag. Awan a pulos ti maited ti lasag. Espiritu ken biag dagiti insaok kadakayo. **64** Nupay kasta, adda sumagmamano kadakayo a di mamati." (Ta sigud nga ammo ni Jesus no siasino dagiti saan a mamati ken no siasino ti mangliputto kenkuana.) **65** Kinunana pay, "Daytoy ti gapuna nga imbagak kadakayo nga awan ti makaumay kaniak no saan nga ipalubos ti Ama." **66** Gapu iti daytoy, pinanawan dagiti adu a pasurotna ket saandan a kimmuykuyog kenkuana. **67** Iti kasta, kinuna ni Jesus kadagiti sangapulo ket dua nga adalan, "Ket dakayo, kayatyo met ti pumanaw?" **68** "Apo," insungbat ni Simon Pedro, "adda pay aya sabali a papananmi? Adda kenka dagiti sao a makaited iti biag nga agnanayon. **69** Ket ita, mamatikami ken ammomi a sika ti Santo ti Dios." ; **70** "Saan aya a siak ti nangpili kadakayo a sangapulo ket dua?" insungbat ni Jesus kadakuada. "Nupay kasta, maysa kadakayo ti diablo." **71** Ni Judas nga anak ni Simon Iscariote ti sasawenna idi, ta isunto ti mangliput kenkuana, nupay maysa kadagiti sangapulo ket dua.

Ti Saan a Panamati dagiti Lallaki a Kakabsat ni Jesus

7:1 Kalpasan daytoy, sinursor ni Jesus ti Galilea. Dina kinayat ti mapan idia Judea, ta gandaten a papatayen dagiti Judio nga agnaed sadiay. **2** Umadanin ti panangrampak dagiti Judio iti Fiesta dagiti Abung-abong. **3**

Daytoy ti gapuna a kinuna ken Jesus dagiti lallaki a kakabsatna:
"Pumanawka ditoy ket inka idia Judea, tapno makita dagiti adalam dagiti trabaho nga ar-aramidem. **4** Ta awan ti tao a mangilimed iti aramidna no tarigagayanna ti aglatak. Yantangay araramidem dagitoy, ipakaammom ngarud ti bagim iti entero a lubong!" **5** (Ta uray dagiti kakabsatna dida namati kenkuana.) **6** Kinuna ni Jesus kadakuada: "Di pay dimteng ti tiempok. Dakayo, tiempoyo ti amin a tiempo. **7** Dinakayo mabalin a guraen ti lubong, ngem guraennak ta ibagbagak a dakes dagiti aramidna. **8** Dakayo ti mapan makifiesta. Saanak nga umay, ta di pay dimteng ti tiempok." **9** Imbagana daytoy ket nagbati pay laeng idia Galilea.

Ni Jesus iti Fiesta dagiti Abung-abong

10 Napan met nakifiesta ni Jesus idi nakapanen dagiti kakabsatna. Nupay kasta, saan a nagpadlaw, no di ket sililimed a napan. **11** Birbiroken dagiti Judio idia pagfiestaan. "Sadino ngata ti yanna?" kunkunada. **12** Adu ti sao dagiti tattao maipapan kenkuana. Kinuna ti sumagmamano kadakuada, "Isu naimbag a tao." "Saan," kinuna met dagiti dadduma, "ta allilawenna dagiti tattao." **13** Ngem awan ti nagsao a silalatak iti maipapan kenkuana. Mabutengda ngamin kadagiti Judio. **14** Iti ngalay ti fiesta, napan nangisuro ni Jesus idia Templo. **15** Kasta unay ti siddaaw dagiti Judio. "Naggapuan ngata ti adu unay nga ammo daytoy a tao, idinto ta di met nagad-adal a pulos?" kunkunada. **16** "Saan nga agtaud kaniak ti isursurok, no di ket iti Dios a nangibaon kaniak," insungbat ni Jesus. **17** "Ti siasinoman a mayat nga agaramid iti pagayatan ti Dios, maammoannanto no agtaud iti Dios ti isursurok wenno agsaoak iti kabukbukodak a turay. **18** Ti agsao iti bukodna a turay, sapsapulenna ti pakaidayawanna met laeng. Ngem ti agsapsapul iti pannakaidayaw ti nangibaon kenkuana, napudno ket awan ti kinaulbod kenkuana. **19** Saan aya nga inted ni Moises ti Linteg kadakayo? Ngem awan kadakayo ti mangtungpal iti Linteg. Apay a kayatdak a papatayen? **20** "Agmauyongka! insungbat dagiti tattao. "Siasino ti agpanggep a mangpapatay kenka? **21** "Maysa a niMgrb ti inaramidko ket nasdaawkayo amin," kinuna ni Jesus. **22** "Gapu ta imbilin kadakayo ni

Moises a kugitenyo dagiti annakyo, kugitenyo ti ubing iti Aldaw a Panaginana (nupay saan a ni Moises ti nahgirugi iti daytoy no di ket dagiti ammayo). **23** No maipalubos a makugit ti ubing iti Aldaw a Panaginana tapno saan a masalungasing ti Linteg ni Moises, apay a kaungetdak gapu ta pinaimbagko ti maysa a tao iti Aldaw a Panaginana? **24** Dikay mangukom gapu laeng iti makitayo. Mangukomkayo ketdi babaen ti nalinteg a panangukom."

Isu Kadi ti Cristo?

25 Kinuna ti sumagmamano a taga-Jerusalem: "Saan kadi a daytoy ti tao a kayatda a papatayen? **26** Kitaenyo! Agsasao iti publiko, ngem awan masaoda a maikontra kenkuana. Agpayson sa ketdi nga ammo dagiti agtuturay nga isu ti Cristo? **27** Ammotayo ti naggapuan daytoy a tao; ngem inton umay ti Cristo, awan ti makaammo no sadino ti paggapuanna." **28** Idi madama a mangisursuro ni Jesus idiaiy Templo, kinunana nga impigsa: "Pudno kadi nga am-ammodak? Ammoyo kadi ti naggapuak? Ngem diak immay a naknakemko laeng. Ti nangibaon kaniak ti pudno, ngem diyo am-ammo. **29** Am-ammok ti nangibaon kaniak ta naggapuak kenkuana." **30** Gapu iti daytoy, pinanggepda a tiliwen, ngem awan mayat a mangtengngel kenkuana, ta di pay dimteng ti tiempona. **31** Nupay kasta, adu kadagiti tattao ti namati kenkuana. "Inton umay ti Cristo, agaramidto ngata iti adadu a milagro a pagilasinan ngem ti inaramid daytoy a tao?" kinunada.

Maibaon dagiti Guardia a Mangtiliw ken Jesus

32 Nangngeg dagiti Fariseo ti sao dagiti tattao maipapan ken Jesus. Iti kasta, imbaon dagiti Fariseo ken dagiti panguloen a papadi dagiti guardia ti Templo a mangtiliw kenkuana. **33** Kinuna ngarud ni Jesus, "Makipagyanak pay kadakayo iti bassit a tiempo. Kalpasanna, agsubliakton iti nangibaon kaniak. **34** Sapulendakto ngem didakton masarakan; ta no sadino ti papanak, dikayto makaumay." **35** Kinuna

ngarud dagiti Judio iti maysa ken maysa, "Sadino ngata ti papananna tapno ditayto masarakan? Mapanto ngata kadagiti il-ili dagiti Griego a yan dagiti naiwaraswaras a Judio ket isuronanto dagiti Griego? **36** Ania ti kayatna a sawen ti panagkunana, 'Sapulendakto ngem didakto masarakan,' ken 'No sadino ti papanak, dikayto makaumay?'"

Dagiti Karayan ti Sibibiag a Danum

37 Ti maudi nga aldaw ti fiesta ti kangrunaan nga aldaw. Iti dayta nga aldaw, nagtakder ni Jesus. Kinunana iti napigsa, "Ti siasinoman a mawaw, umay kaniak tapno uminum. **38** Kas kuna ti Nasantoan a Surat, 'Agayusto dagiti karayan ti sibibiag a danum manipud iti puso ti siasinoman a mamati kaniak.'" **39** (Sinao daytoy ni Jesus maipapan iti Espiritu a dandanin awaten dagiti namati kenkuana. Ta iti dayta a tiempo, saan pay a naited ti Espiritu, agsipud ta di pay naitan-ok ni Jesus.)

Panagsusupadi dagiti Tattao

40 Adu kadagiti tattao a naitaripnong ti nakangngeg iti daytoy nga imbaga ni Jesus. "Pudno nga isu daytoy ti profeta!" kinunada. **41** Kinuna dagiti dadduma, "Isu ti Cristo!" Ngem adda met nagkuna, "Saan nga idiay Galilea ti paggapuan ti Cristo! **42** Saan aya a kuna ti Nasantoan a Surat nga agtaud ti Cristo iti kaputotan ni David, ket mayanak idiay Betlehem, ili a nagnaedan ni David?" **43** Iti kasta, rimsua ti panagsusupadi dagiti tattao gapu kenkuana. **44** Kayat idi ti dadduma kadakuada a tiliwen ni Jesus, ngem awan uray maysa a nangsagid kenkuana.

Ti Saan a Panamati dagiti Agtuturay a Judio

45 Nagsubli dagiti guardia ti Templo kadagiti panguloen a papadi ken kadagiti Fariseo. "Apay a diyo inyeg ditoy?" sinaludsod dagiti panguloen a papadi ken dagiti Fariseo. **46** "Awan pay nagsao a kas iti panagsao daytoy a tao!" insungbat dagiti guardia. **47** Kihuna dagiti Fariseo kadakuada, "Uray dakayo, naallilawkayo met kadi? **48** Adda aya naammoanyon nga

agtuturay wenno Fariseo a mamati kenkuana? **49** Ngem mailunod dagitoy a tattao ta dida ammo ti Linteg ni Moises." **50** Nupay kasta, nagsao ti maysa kadakuada. Isu daytoy ni Nicodemo a napan idi nakisao ken Jesus. **51** "Segun ti paglintegantayo," kinunana, "ditayo mabalin a dusaen ti maysa a tao no ditay umuna a mangngegan ken maaammoan no ania ti inaramidna." **52** "Taga-Galileaka met kadi?" kinunada kenkuana. "Sukimatem dagiti Sursurat ket maammoamto nga awan a pulos ti profeta a tumaud idia Galilea."

Ti Babai a Natiliwan a Makikamkamalala

8:1 Nagawid dagiti amin a tattao, ngem napan ni Jesus idia Bantay Olivo. **2** Kabigatanha, nasapa a nagsubli idia Templo. Inaribungbongan ti adu a tao ket nagtugaw a nangisuro kadakuada. **3** Inyeg dagiti mamaestro iti Linteg ken dagiti Fariseo ti maysa a babai a natiliwanda a makikakaidda iti dina asawa. Pinagtakderda iti sangoananda amin. **4** "Maestro," kinunada ken Jesus, "natiliwanmi daytoy a babai a makikakaidda iti dina asawa. **5** Kas mayannurot iti Linteg, imbilin ni Moises a mapapatay ti kasta a babai iti pannakabato. Ahia ti kunam?" **6** Kinunada daytoy a pangsuet ken Jesus tapno adda panggapuanda a mangidarum kenkuana. Ngem nagrukob ni Jesus ket pinagsuratna ti ramayna iti daga. **7** Idi ulit-ulitenda ti saludsodda, timmakder ket kinunana kadakuada, "Ti awanan basol kadakayo ti umuna a mangbato kenkuana." **8** Nagrukob manen a nagsurat iti daga. **9** Ngem idi mangngesda ti kinunana, maysamaysa pimmanaw. Immuna dagiti nataengan, agingga a ni laeng Jesus ti nabati ken ti babai nga agtatakder pay laeng iti sangoananna. **10** Timmakder ni Jesus ket kinunana kenkuana, "Babai, sadino ti yandan? Awan kadi ti nagbati a mangdusa kenka?" **11** "Awan, Apo," insungbatna. Kinuna ni Jesus, "Uray siak, saanka a dusaen. Inkan, ket saanka nga agbasolen."

Ni Jesus ti Silaw ti Lubong

12 Nagsao manen ni Jesus kadagiti tattao. "Siak ti silaw ti lubong,"

kinunana. "Siasinoman a sumurot kaniak maaddaan iti silaw ti biag, ket dinto magna iti kasipngetan." **13** Kinuna dagiti Fariseo kenkuana, "Sika met laeng ti mangsaksi iti bagim. Saan ngarud a nakapappapati ti ibagbagam." **14** "Uray no paneknekak met laeng ti bagik," insungbat ni Jesus, "pudno ti ibagbagak ta ammok ti naggapuak ken ti papanak. Diyo ammo ti naggapuak ken ti papanak. **15** Mangukpmkayo kas mayannurot iti pagalagadan ti tao. Diak mangukom iti uray siasino. **16** Ngem no kas pangarigan ta mangukomak, umno ti panangukomko, ta saan a sisiak ti mangukom no di ket kaduak pay ti Ama a nangibaon kaniak. **17** Naisurat iti Lintegyo a no agtunos ti pammaneknek ti dua a saksi, maawat a kas pudno ti ibagada. **18** Paneknekak met laeng ti bagik, ket paneknekannak met ti Ama a nangibaon kaniak." **19** "Sadino ti yan ni Amam?" sinaludsodda. "Saandak nga am-ammo," insungbat ni Jesus, "ket diyo met am-ammo ni Amak. No am-ammodak koma, am-ammoyo met koma ni Amak." **20** Insao ni Jesus dagitoy bayat ti panangisursurona idiaiy Templo, iti asideg ti pagurnongan iti kuarta. Ngem awan ti nangtiliw kenkuana, ta di pay dimteng ti orasna.

[Dikay Makaumay iti Papanak](#)

21 "Kinuna manen ni Jesus kadakuada, "Pumanawakon, ket sapulendakto, ngem mataykayto kadagiti basolyo. Dikay makaumay iti papanak." **22** Iti kasta, kinuna dagiti Judio, "Apay ngata a kunana a ditay makapan iti papananna? Patayennanto ngata ti bagina?" **23** "Taga-dagaleayo, ngem taga-ngatoak," insungbat ni Jesus. "Taga-lubongkayo, ngem siak, saan. **24** Isut gapuna a kinunak kadakayo a mataykayto kadagiti basbasolyo. Wen, mataykayto kadagiti basbasolyo no dikay mamati a 'Siak ti Siak.'" **25** "Siasinoka aya?" sinaludsodda. "Ti imbagak kadakayo manipud idi damo. **26** No maipapan kadakayo, adu ti masaok ken babalawek; ngem pudno ti nangibaion kaniak, ket ibagak iti lubong ti nangngegko kenkuana," insungbat ni Jesus. **27** Saanda naawatan a maipapan iti Ama ti sinaona. **28** Iti kasta, kinuna ni Jesus kadakuada, "Inton maibayogyo ti Anak ti Tao, maammoanyonton a 'Siak ti Siak.' Kasta met nga awan ti aramidek a

sisiak, ngem ketdi sawek laeng ti insuro kaniak ti Ama. **29** Kaduak ti nangibaon kaniak. Saannak a binaybay-an nga agmaymaysa, agsipud ta kanayon nga aramidek ti makaay-ayo kenkuana." **30** Adu ti namati kenkuana idi sasawenna daytoy.

Wayawayaannakayto ti Pudno

31 Kinuna ngarud ni Jesus kadagiti Judio a namati kenkuana, "No agtalinaedkayo iti pannursurok, dakayo dagiti napaypayso nga adalak. **32** Maammoanyonto ti pudno, ket wayawayaannakayto." **33** "Kaputotannakami ni Abraham," insungbat dagiti Judio. "Ket uray kaano, awan pay nangadipen kadakami. Ania ti kayatmo a sawen a mawayawayaankaminto?" **34** "Ibagak ti pudno kadakayo," kinuna ni Jesus kadakuada. Siasinoman nga agbasol, adipen ti basol. **35** Ti anak agnanayon a paset ti familia, ngem ti adipen, saan. **36** Ngarud, no wayawayaannakayo ti Anak, pudno a siwawayakayton. **37** Ammok a kaputotannakayo ni Abraham. Nupay kasta, kayatdak a papatayen, agsipud ta diyo kayat nga awaten ti pannursurok. **38** Isurok dagiti impakita kaniak ni Amak, ngem dakayo, aramidenyo dagiti insuro kadakayo ni amayo." **39** "Ni Abraham ti amami," insungbatda kenkuana. "No agpayso nga annaknakayo ni Abraham," kinuna ni Jesus, "aramidenyo met koma dagiti inaramidna. **40** Awan ti inaramidko no di laeng ti panangibagak kadakayo iti pudno a nangngegko iti Dios. Nupay kasta, kayatdak a papatayen. Awan ti kasta nga inaramid ni Abraham. **41** Dakayo, ar-aramidenyo ti aramid ti amayo." "Saankami a bastardo," insungbatda. "Maymaysa ti Amami, ti Dios a mismo." **42** "No agpayso met laeng nga amayo ti Dios," kinuna ni Jesus, "ayatendak met koma; ta naggapuak iti Dios, ket ita, addaak ditoyen. Diak immay a naknakemko, no di ket imbaonnak ti Dios. **43** Apay a diyo maawatan ti ibagbagak? Gapu ta diyo maibturan a denggen dagiti saok? **44** Annaknakayo ti Diablo nga amayo, ket kayatyo a tungpalen ti pagayatanna. Mammapatayen manipud idi damo. Pulos a dina kanunongan ti pudno, ta awan kenkuana ti pudno. No agulbod, ar-aramidenna laeng ti natural kenkuana ta sigud nga ulbod keii ama ti amin a kinaulbod. **45**

Sawek ti pudno, ket daytoy ti gapuna a didak pasien. **46** Siasino kadakayo ti makapaneknek a nagbasolak? No ibagak ti pudno, apay ngarud a didak pasien? **47** Ti agtaud iti Dios, denggenna dagiti sao ti Dios. Ngem saankayo a nagtaud iti Dios, ket daytoy ti gapuna a dikay dumngeg."

Ni Jesus ken ni Abraham

48 "Saan kadi a pudno ti kunami a Samaritanoka ket adda demoniom?" kinuna dagiti Judio ken Jesus. **49** "Awan ti demonio kaniak," insungbat ni Jesus. "Padayawak ili Amiak ngem dakayo, saandak a padayawan. **50** Diak sapulen ti pakaidayawak. Adda mangsapul iti dayta ket isu ti mangukom. **51** Ibagak ti pudno kadakayo: Dinto matay ti siasinoman a mangtungpal iti saok." **52** "Ita, mapnekkamin nga adda demoniom!" kinuna dagiti Judio. **53** "Natay ni Abraham ken dagiti profeta, ngem kunam a dinto matay ti siasinoman a mangtungpal iti saom. Dakdakkelta kadi ngem ni Abraham nga amami a natayen? Ania ti panangipagarupmo iti bagim?" **54** "No idaydayawko ti bagik a mismo," insungbat ni Jesus, "awan serserbi ti dayawko. Ti mangidayaw kaniak isu ni Amak a kunayo a Diosyo. **55** Saanyo nga am-ammo, ngem am-ammok. No kunak a diak am-ammo, ulbodak a kas kadakayo. Ngem am-ammok ket tungpalek ti saona. **56** Nagragsak ni Abraham nga amayo ta ninamnamana a makita ti aldawko; nakitana ket naragsakan." **57** Kinuna dagiti Judio kenkuana, "Kasano a nakitamon ni Abraham, idinto ta awan pay limapulo a tawenmo?" **58** Kinuna ni Jesus, "Ibagak ti pudno kadakayo: Sakbay a nayanak ni Abraham, addaakon." **59** Iti kasta, pimmidutda kadagiti bato a pangtiro kenkuana; ngem naglemmeng ni Jesus ket rimmuar iti Templo.

Paimbagen ni Jesus ti Tao a Nayanak a Bulsek

9:1 Bayat ti pannagna ni Jesus, nakitana ti maysa a tao a bulsek. Nayanak a bulsek daytoy a tao. **2** Sinaludsod kenkuana dagiti adalanna, "Maestro, siasino ti akibasol iti pannakayanak a bulsek daytoy a tao? Isu wenno dagiti nagannak kenkuana?" **3** "Awan ti koneksion ti kinabulsek daytoy a

tao iti basolna wenno iti basol dagiti nagannak kenkuana," insungbat ni Jesus. "Bulsek daytoy tapno maipakita kenkuana ti pannakabalin ti Dios. **4** Masapul nga aramidentayo dagiti ipaaramid ti nangibaon kaniak ta aldaw pay. Dumteng ti rabii ket awan ti makatrabaho. **5** Bayat ti kaaddak ditoy lubong, siak ti silaw ti lubong." **6** Idi naisaon ni Jesus daytoy, timmupra iti daga. Inggamayna ti tuprana iti tapok ket inyaprosna iti mata ti bulsek **7** sana kinuna kenkuana, "Inka agdiram-os idia pagdidigusan ti Siloe. ("Naibaon" ti kayat a sawen ti Siloe.) Napan ngarud ti bulsek ket nagdiram-os. Idi agsubli, makakitan. **8** Idi makita dagiti kaarrubana ken dagiti tattao a makaam-ammo kenkuana a makilimlimos idi, kinunada, "Saan kadi a daytoy ti tao a masansan nga agtugaw ditoy a makilimlimos?" **9** "Wen, isu!" kinuna ti dadduma. "Saan nga isu," kinuna met dagiti dadduma. Kaingingasna laeng!" Iti kasta, kinuna a mismo ti tao, "Wen, pudno a siak daydi makilimlimos." **10** Kinunada kenkuana, "Ngem apay a makakitaka metten? Kasano ti pannakapaimbagmo?" ; **11** "Inggamay ti maysa a tao nga agnagan Jesus ti tuprana iti tapok sana inyapros kadagiti matak," insungbat ti lalaki. "Kalpasanna, imbaonnak a mapan agdiram-os idia Siloe. Napanak ngarud, ket apaman a nakadiram-osak, makakitaak metten!" **12** "Sadino ti yan ti nangpaimbag kenka?" sinaludsodda. "Diak ammo," insungbatna.

Palutpoten dagiti Fariseo ti Pannakapaimbag ti Bulsek

13 Kalpasanna, impanda ti naimbagan a bulsek iti yan dagiti Fariseo. **14** Aldaw a Panaginana idi nanggamay ni Jesus iti pitak a pinangagasna iti mata ti bulsek. **15** Ngarud, sinaludsod met dagiti Fariseo no kasano ti pannakapaimbag ti matana. "Inaprosanna dagiti matak iti pitak, nagdiram-osak, ket ita makakitaakon," kinunana kadakuada. **16** Kinuna ti sumagmamano a Fariseo, "Saan a naggapu iti Dios ti tao a nangaramid iti daytoy, agsipud ta dina annuroten ti paglintegan iti Aldaw a Panaginana." Kinuna met ti dadduma, "Kasano ti pannakabalin ti maysa a managbasol nga agaramid kadagiti kakasta a nakaskasdaaw a pagilasinan?" Rimsua ti panagsusupadi kadagiti tattao. **17** Iti kasta, pinalutpot manen dagiti

Fariseo, ti naimbagan a bulsek. "Imbagam nga isu ti nangpaimbag iti matam. Ania ti masaom maipapan kenkuana?" "Maysa a profeta," insungbatna. **18** Nupay kasta, saan a patien dagiti Judio a bulsek idi daytoy a tao, ket ita, makakitan. Isut gapuna nga inayabanda dagiti nagannak kenkuana. **19** "Anakyo kadi daytoy," sinaludsodda. "Agpayso aya a nayanak a bulsek? Apay ngarud a makakitan?" ; **20** "Wen, anakmi daytoy," insungbat dagiti nagannak. "Ammomi a nayanak a bulsek. **21** Ngem saanmi nga ammo no apay a makakitan. Saanmi met nga ammo no siasino ti nangpaimbag kenkuana. Isu ti pagsaludsodanyo ta nataengan metten. Ammona ti isungsungbatna!" **22** Sinao dagiti nagannak daytoy agsipud ta mabutengda kadagiti Judio. Nagnunummoan ngamin dagiti Judio a mapapanaw iti sinagoga ti siasinoman a mangibaga a ni Jesus ti Cristo. **23** Dayta ti gapuna a kinuna dagiti nagannak, "Nataenganen; isu ti pagsaludsodanyo!" **24** Inayabanda manen ti tao a nayanak a bulsek ket kinunada kenkuana, "Ikarim iti sangoanan ti Dios nga ibagam ti pudno! Ammomi a managbasol dayta a tao!" **25** "Diak ammo no managbasol wenno saan," insungbat ti napaimbag. "Daytoy ti ammok: Bulsekak idi, ket ita, makakitaakon!" **26** "Ania ti inaramidna kenka?" sinaludsodda. "Kasano ti panangpaimbagna kadagita matam?" **27** "Imbagak la ngaruden kadakayo, ngem didak met ipangag," insungbatna. "Apay a kayatyo manen a denggen? Kayatyo met kadi ti agbalin nga adalanna?" **28** Nagsasawanda ket kinunada, "Sika ti adalanna, ket dakami ti adalan ni Moises. **29** Ammomi a nagsao ti Dios ken ni Moises; ngem no maipapan iti dayta a tao, saanmi nga ammo ti naggapuanna!" **30** "Nakaskasdaaw unay daytoy!" insungbatna. "Saanyo nga ammo ti naggapuanna, ngem isu ti nangpaimbag kaniak! **31** Ammotayo a saan nga ipangag ti Dios dagiti managbasol; ngem ipangagna dagiti tattao nga agragem kenkuana ken agaramid iti pagayatanna. **32** Manipud pannakaparsua ti lubong, awan pay nadamag a nanglukat kadagiti mata ti tao a nayanak a bulsek. **33** Awan ti mabalin nga aramiden dayta a tao, no saan a naggapu iti Dios.' **34** "Nayanak ken dimmakelka iti basol, dakami ket ti isuromon?" insungbatda kenkuana ket pinapanawda iti sinagoga.

Ti Naespirituan a Kinabulsek

35 Nadamag ni Jesus a napapanaw iti sinagoga ti naimbagan a bulsek. Idi agsarakda, kinuna ni Jesus, "Mamatika kadi iti Anak ti Tao?" **36** "Ibagam kaniak no siasino, Apo, tapno mamatiak kenkuana!" insungbat ti lalaki. **37** "Nakitamon," kinuna ni Jesus. "Isu ti kasasaom." **38** "Mamatiak Apo!" kinuna ti tao, ket nagparintumeng a nagdaydayaw ken Jesus. **39** Kinuna ni Jesus, "Immayak mangukom ditoy lubong tapno makakita dagiti bulsek, ket agbulsek dagiti makakita." **40** Nangngeg ti sumagmamano a Fariseo a naitallaong sadiay ti kinuna ni Jesus, ket sinaludsodda kenkuana, "Bulsekkami met kadi?" **41** "No bulsekkayo, awan koma ti pakabasolanyo," insungbat ni Jesus. "Ngem agsipud ta kunayo met a makakitakayo, adda latta basolyo."

Ti Pangngarig maipapan iti Pagapunan dagiti Karnero

10:1 Sinarita ni Jesus daytoy a pangngarig kadakuada: "Ibagak ti pudno kadakayo: Ti tao a saan a sumrek iti ruangan ti pagapunan dagiti karnero, ngem kumalay-at ketdi iti sabali a pagnaan, maysa a mananakaw ken tulisan. **2** Ti sumrek iti ruangan, isu ti pastor dagiti karnero. **3** Isu ti ilukatan ti agayaywan iti ruangan. Mangngeg dagiti karnero ti timekna no awaganna dagiti nagnaganda, ket iruarna ida. **4** No mairuarna idan, magna nga umun-una iti sangoda, ket sumurot dagiti karnero, agsipud ta mailasinda ti timekna. **5** Saanda a sumurot iti sabali no dida ket itarayan, agsipud ta saanda nga ammo ti timekna." **6** Ngem saan a naawatan dagiti tattao ti kaipapanan daytoy a pangngarig.

Ni Jesus ti Naimbag a Pastor

7 Kinuna manen ni Jesus kadakuada, "Ibagak ti pudno kadakayo: Siak ti ruangan a pagserkan dagiti karnero. **8** Mananakaw ken tulisan dagiti amin nga immay nga immun-una ngem siak, ngem saan a dinengngeg ida dagiti karnero. **9** "Siak ti ruangan. Maisalakanto ti siasinoman a sumrek kaniak.

Sumrek ken rummuarto ket makasarakto iti pagaraban. **10** Umay ti tulisan tapno agtakaw, agpapatay ken agdadael. Immayak tapno maaddaanda iti biag nga awan pagkuranganna.

Madadaan ti naimbag a pastor a mangipaay iti biagna gapu kadagiti karnero

11 "Siak ti naimbag a pastor. Madadaan ti naimbag a pastor a mangipaay iti biagna gapu kadagiti karnero. **12** Ti makitangtangdan panawan ken itarayanna dagiti karnero no makitana nga umay ti lobo, ta saan a pastor ken saanna a kukua ida. **13** Agtaray ti makitangtangdan agsipud ta patangtangdan laeng ket awan panangisakitna kadagiti karnero. **14-15** "Siak ti naimbag a pastor. Am-ammonak ti Ama, ket am-ammok met. Am-ammok dagiti karnerok ket am-ammodak met. Madadaanak a mangipaay iti biagko gapu kadakuada. **16** Adda pay karnerok nga awan ditoy a pagapunan. Masapul a yaponko met ida. Ipangagdanto ti timekko, ket agbalindanton a maymaysa nga arban nga aywanan ti maymaysa a pastor. **17** "Ay-ayatennak ti Ama agsipud ta sisasaganaak a mangipaay iti biagko, tapno alaekto met laeng. **18** Awan ti makaala iti biagko. Itedko kas pagayatak. Adda kalintegak a mangited iti biagko, ket adda met kalintegak a mangala met laeng. Daytoy ti imbilin ti Amak nga aramidek." **19** Rimsua manen ti panagsusupadi kadagiti Judio gapu kadagitoy a sao. **20** Adu kadakuada ti nagkunkuna, "Linuganan ti demonio. Agmauyong! Apay a dumngegkayo kenkuana?" **21** Ngem kinuna ti dadduma, "Saan a kastoy ti panagsao ti linuganan ti demonio! Mabalina aya ti demonio ti mangted iti panagkita kadagiti bulsek?"

Umsien dagiti Judio ni Jesus

22 Tiempo ti lam-ek idi dumteng ti pannakarambak ti Fiesta ti Panagidaton idiay Jerusalem. **23** Magmagna hi Jesus iti Portico ni Solomon idiay Templo, **24** idi inaribungbongan dagiti Judio. "Kaanonto aya ti panangibagam iti pudno?" sinaludsodda kenkuana. "Ibagamon ti agpayso!

Sika kadi ti Cristo?" **25** "Imbagakon kadakayo," insungbat ni Jesus, "ngem didak met pasien. Dagiti aramidko babaen ti turay ni Amak ti mangpaneknek iti maipapan kaniak. **26** Ngem dikayo mamati, ta saan a dakayo ti karnerok. **27** Denggen dagiti karnerok ti timekko. Ammok ida, ket surotendak. **28** Ikkak ida iti biag nga agnanayon, ket pulos a didanto matay. Awan ti makarabsut kadakuada kaniak. **29** Natantan-ok ti inted kaniak ni Amak ngem dagiti isuamin, ket awan ti makarabsut kadakuada iti panangaywan ti Ama. **30** Ti Ama ken siak, maymaysa." **31** Pimmidut manen dagiti Judio kadagiti bato a panguborda kenkuana. **32** "Adu ti naimbag nga aramid nga impaaramid kaniak ti Ama," kinuna ni Jesus kadakuada. "Ania kadagitoy ti panguboranyo kaniak?" **33** "Saandaka a batoen gapu kadagiti naimbag nga aramid, no di ket gapu iti saom a maikontra iti Dios," insungbat dagiti Judio. "Maysaka la a tao; pagbalinem ketdin a Dios ta bagim!" **34** "Naisurat iti Lintegyo a kinuna ti Dios: Didiosenkayo!" insungbat ni Jesus. **35** "Ammotayo nga agnanayon a pudno ti kuna ti Nasantoan a Surat, ket inawagan ti Dios a didiosen dagiti tattao a nakaitedan ti saona. **36** No maipapan kaniak, pinilinak ti Ama ket imbaonnak ditoy lubong. Gapu ta kinunak a siak ti Anak ti Dios, kunayon a nagsaoak iti maikontra iti Dios? **37** No diak ar-aramiden dagiti aramid ni Amak, saan a masapul a patiendak. **38** Ngem no aramidek ida, uray no didak pasien, pasienyo koma dagiti ar-aramidko, tapno maammoanyo ket mapaneknekanyo nga adda ti Ama kaniak, ket addaak iti Ama." **39** Pinanggepda manen a tiliwen ngem nakalapsut kadakuada. **40** Napan manen ni Jesus iti ballasiw ti karayan Jordan, iti disso a namumbuniagan ni Juan ket nagyan sadiay. **41** Adu a tao ti napan kenkuana. "Awan ti nakaskasdaaw a pagilasinan nga inaramid ni Juan," kinunada, "ngem pudno amin nga imbagana maipapan iti daytoy a tao." **42** Adu a tao sadiay ti namati kenkuana.

Ti Ipatatay ni Lazaro

11:1 Idiay Betania, ili a pagnaedan da Maria ken Marta nga agkabsat, masakit ni Lazaro a kabsatda. **2** (Daytoy a Maria ti nangibukbok idi iti

bangbanglo kadagiti saka ti Apo sana pinunasan iti buokna. Ni kabsatna a Lazaro ti masakit.) **3** Nangibaon ngarud dagiti agkabsat iti mangipakaammo ken Jesus. "Apo," pinaibagada, "masakit ti patpatgem a gayyem." **4** Idi mangngeg ni Jesus daytoy, kinunana, "Saan nga ipitay ni Lazaro ti sakitna. Maaramid daytoy tapno maidaydayaw ti Dios, ket isunto met ti pakaidayawan ti Anak ti Dios." **5** Ay-ayaten ni Jesus dagiti agkakabsat a Marta, Maria ken Lazaro. **6** Nupay nadamagna a masakit ni Lazaro, nagyan pay laeng iti lugar a yanna iti dua nga aldaw. **7** Kalpasanna, kinuna ni Jesus kadagiti adalanna, "Agsublitayo idiay Judea." **8** "Maestro," insungbat dagiti adalan, "nabiit pay laeng a kayatdaka a batoen dagiti Judio. Ita inka manen sadiay?" **9** "Saan aya nga adda sangapulo ket dua nga oras iti agmalem?" kinuna ni Jesus. "Saan a maitibkol ti tao no magna iti aldaw, ta makitana ti silaw ti lubong. **10** Ngem maitibkol no magna iti rabii, ta awan ti silaw kenkuana." **11** Kalpaskan ti panangibaga ni Jesus iti daytoy, insarunona a kinuna, "Matmaturrog ni gayyemtayo a Lazaro; ngem innak riingen." **12** "Apo," insungbat dagiti adalan, "no matmaturrog laeng, umimbagto." **13** Impagarupda a nagsao ni Jesus maipapan iti kadawyan at pannaturrog, ngem kayatna a sawen a natayen ni Lazaro. **14** Iti kasta, inlawlawag ni Jesus kadakuada, "Natayen ni Lazaro, **15** Ngem gapu kadakayo, maragsakanak ta awanak iti yanna, tapno mamatikayo. Ala, intayon iti yanna." **16** Kinuna ni Tomas (a managan Singin) kadagiti kaduana nga adalan, "Intayo met tapno mairamantayo ken Maestro a matay!"

Ni Jesus ti Panagungar ken ti Biag

17 Idi sumangpet ni Jesus, nadamagna nga uppap nga aldawen a naitanem ni Lazaro. **18** Agtallo a kilometro ti kaadayo ti Betania manipud Jerusalem, **19** ket adu a Judio ti napan nangliwliwa kada Marta ken Maria gapu iti ipapatay ti kabsatda a lalaki. **20** Idi mangngeg ni Marta a sumungsungad ni Jesus, rimmuar a mangsabat kenkuana; ngem nagbati ni Maria iti uneg ti balay. **21** Kinuna ni Marta ken Jesus, "Apo, no addaka koma ditoy idi, saan koma a natay ni kabsatko! **22** Nupay kasta, ammok

nga uray ita, ited ti Dios ti aniaman a dawatem kenkuana." **23**
"Mapagungarto ni kabsatmo," kinuna ni Jesus. **24** "Ammok a mapagungarto inton maudi nga aldaw," insungbat ni Marta. **25** "Siak ti panagungar ken ti biag," kinuna ni Jesus. "Ti siasinoman a mamati kaniak, uray pay no matay, agbiagto. **26** Ket ti siasinoman nga agbiag ken mamati kaniak, pulos a dinto matay. Patiem daytoy?" **27** "Wen, Apo," insungbatna. "Patiek a sika ti Cristo, ti Anak ti Dios nga umay ditoy lubong."

Agsangit ni Jesus

28 Apaman a naisao ni Marta daytoy, nagsubli ket inayabanna a sililimed ni Maria a kabsatna. "Adda ni Maestro," kinunana, "ket paayabannaka."
29 Idi mangngeg ni Maria daytoy, rimmuar a dagus a mangsabat ken Jesus. **30** (Saan pay a nakadanon ni Jesus iti bario, ta adda pay laeng iti disso a nangsabatan kenkuana ni Marta.) **31** Idi timmakder ken rimmuar ni Maria, simmurot dagiti Judio nga adda iti balay a mangliwliwa kenkuana, ta impagarupda a mapan agsangit iti yan ti tanem. **32** Idi makadanon ni Maria iti yan ni Jesus, nagparintumeng iti sakaananna. "Apo," kinunana, "no addaka koma ditoy idi, saan koma a natay ni kabsatko!" **33** Nakita ni Jesus nga agsangsangit ni Maria ken uray pay dagiti Judio a kimmuyog kenkuana. Natignay ti pusona ket kasta unay ti ladingitna. **34** "Sadino ti nangitanemanyo kenkuana?" sinaludsod ni Jesus. "Umaymo kitaen, Apo," insungbatda. **35** Nagsangit ni Jesus. **36** Iti kasta, kinuna dagiti Judio, "Kitaenyo ti napalalo a panangipategna kenkuana!" **37** Ngem kinuna dagiti dadduma kadakuada, "Saan aya nga isu ti nangted iti panagkita iti daydi bulsek? Dina koma met nabalina nga inlisi ni Lazaro iti patay?"

Mapagungar ni Lazaro

38 Kasta unay manen ti ladingit ni Jesus idi umasideg iti tanem a rukib a naserraan iti bato. **39** "Ikkatenyo ti bato," imbilinna. Kinuna ni Marta a kabsat ti natay, "Apo, nabuyoken, ta uppat nga aldawnan a naitanem!" **40**

"Diak kadi imbaga kenka a no mamatika, makitamto ti dayag ti Dios?" kinuna ni Jesus. **41** Inikkatda ngarud ti bato. Timmangad ni Jesus ket kinunana, "Ama, agyamanak ta impangagnak. **42** Ammok nga ipangagnak a kanayon, ngem kunak daytoy gapu kadagiti tattao nga adda ditoy, tapno patienda nga imbaonnak." **43** Idi naisaonan daytoy, nagpukkaw. "Lazaro," kinunana, "rummuarka!" **44** Rimmuar ti natay a sipuputipot dagiti ima ken sakana iti lupot. Naabungotan ti rupana iti panio."warwaranyo," kinuna ni Jesus, "ket palubosanyo."

Isikatda a Patayen ni Jesus

45 Adu kadagiti Judio a napan kimmita ken Maria ti nakaimatang iti inaramid ni Jesus, ket namatida kenkuana. **46** Ngem napan ti dadduma kadakuada kadagiti Fariseo ket impadamagda ti inaramid ni Jesus. **47** Iti kasta, inummong dagiti Fariseo ken panguloen a papadi ti Sanhedrin. "Ania ti aramidentayo?" kinunada. "Adu ti nakaskasdaaw nga ar-aramiden daytoy a tao! **48** No baybay-antayo, mamatinto dagiti amin a tao kenkuana, ket umayto dagiti agtuturay a taga-Roma a mangdadael iti Templo ken iti entero a nasiontayo!" **49** Ngem nagsao ti maysa kadakuada nga agnagan Caifas, ti Kangatoan a Padi iti dayta a tawen. "Awan a pulos ti ammoyo," kinunada. **50** "Saanyo aya a maawatan a nasaysayaat no matay ti maysa gapu iti amin a tao, ngem ti madadael ti entero a nasion?" **51** (Saanna a sinao daytoy a naknakemna, ngem agsipud ta isu ti Kangatoan a Padi iti dayta a tawen, impadtona ti ipapatay ni Jesus a maipaay kadagiti Judio **52** ket saan laeng a gapu kadakuada no di ket tapno pagkaykaysaenna dagiti amin a naiwaraswaras nga annak ti Dios.) **53** Iti kasta, manipud iti dayta nga aldaw, nagtutulagan dagiti agtuturay a Judio a papatayenda ni Jesus. **54** Isut gapuna a saanen a nagnagna a silalatak ni Jesus idia Judea, ngem pimmanaw sadiay ket napan iti disso nga asideg iti let-ang, iti ili a managan Efraim. Nagyan sadiay agraman dagiti adalan. **55** Asideg idin ti Fiesta ti Paskua dagiti Judio. Simmang-at idia Jerusalem dagiti adu a tattao a naggapu kadagiti barbario tapno aramidenda ti seremonia ti pannakadalus sakbay ti Fiesta. **56** Sinapsapulda

ni Jesus ket idi naguurnongda idia y Templo, nagsisinnaludsodda, "Ania ti makunayo? Umay ngata makifiesta?" **57** Imbilin dagiti panguloen a papadi ken dagiti Fariseo a no adda makaammo iti yan ni Jesus, ipakaammo koma tapno patiliwda.

Maibukbok ti Bangbanglo ken Jesus idia y Betania

12:1 Innem nga aldaw sakbay ti Fiesta ti Paskua, idi mapan ni Jesus idia y Betania nga ili ni Lazaro, daydi lalaki a pinagungarna. **2** Insaganaanda sadiay iti pangrabii. Nagserbi ni Marta ket maysa ni Lazaro a nakisango ken Jesus iti panganan. **3** Iti saan a mabayag, nangala ni Marta iti sangabotelia a bangbanglo a nangina a naaramid iti pasig a nardo. Imbukbokna kadagiti saksaka ni Jesus sana pinunasan iti buokna. Napno ti entero a balay iti ayamuom ti bangbanglo. **4** Ngem nagsao ni Judas Iscariote (ti mangliputto kenkuana), maysa kadagiti adalan ni Jesus. **5** "Apay a di nailako daytoy a bangbanglo iti tallogasut a pisos a maited koma kadagiti napanglaw?" kinunana. **6** Sinaona daytoy, saan a gapu ta isakitna dagiti napanglaw, no di ket gapu ta mananakaw; ken agsipud ta isu ti agigiggem iti kuarta, mabalinna la ti mangala. **7** Ngem kinuna ni Jesus, "Palubosam! Bay-am ta aramidenna daytoy a maipaay iti aldaw a pannakaitanemko. **8** Kankanayon nga adda dagiti napanglaw iti dennayo, ngem saan a kankanayon nga addaak iti arpadyo."

Isikatda a Patayen ni Lazaro

9 Adu kadagiti Judio ti nakadamag nga adda ni Jesus idia y Betania. Iti kasta, napanda sadiay, saan laeng a gapu ken Jesus, no di pay ket tapno kitaenda ni Lazaro a pinagungarna. **10** Isut gapuna a nagtutulag dagiti panguloen a papadi a patayenda met ni Lazaro; **11** ta gapu kenkuana, adu kadagiti Judio ti simmina kadagiti panguloda ket namatida ken Jesus.

Ti Sibaballigi nga Iseserrek ni Jesus idia y Jerusalem

12 Iti sumuno nga aldaw, nadamag dagiti adu a tattao a napan nakipaskua

a sumungsumgad ni Jesus idia'y Jerusalem. **13** Iti kasta, nagalada kadagiti sangsanga ti palma ket napanda simmabat kenkuana. "Madaydayaw ti Dios!" impukpukkawda. "Bendisionan koma ti Dios ti umay iti nagan ti Apo! Bendisionan koma ti Dios ti Ari ti Israel!" **14** Nakasarak ni Jesus iti urbon ti asno ket nagsakayanna, kas kuna ti Nasantoan a Surat: **15** "Dika agbuteng, siudad ti Sion! Ita, umayen kenka ti Arim, A sisasakay iti urbon ti asno." **16** Iti dayta a kanito, saan a naawatan dagiti adalanna ti kaipapanan daytoy, ngem idi naitan-oken ni Jesus, nalagipda a naisurat ti kasta maipapan kenkuana ket naaramid daytoy kenkuana. **17** Dagidi tattao a nakaimatang ken Jesus idi awaganna ni Lazaro iti tanem ket pinagungarna, impadamagda ti napasamak. **18** Dayta ti gapuna nga adu a tattao ti napan simmabat kenkuana, agsipud ta nadamagda nga inaramidna daytoy a nakaskasdaaw a pagilasinan. **19** Isut gapuna a kinunkuna dagiti Fariseo, "Makitayo, awan ti maaramidtayo! Kitaenyo, sumursurot kenkuana ti sangalubongan!"

Sapulen Sumagmamano a Griego ni Jesus

20 Adda sumagmamano a Griego a napan nagdaydayaw idia'y Jerusalem bayat ti Fiesta. **21** Napanda ken Felipe a tega-Betsaida, iti probinsia ti Galilea. "Apo," kinunada, "kayatmi koma a kitaen ni Jesus." **22** Napan imbaga ni Felipe daytoy ken Andres, ket napanda a dua ken Jesus tapno ipakaammoda kenkuana. **23** Kinuna ni Jesus kadakuada, "Dimtengen ti oras a maitan-ok ti Anak ti Tao. **24** Ibagak ti pudno kadakayo: Saan nga umadu ti maysa a bukel ti trigo no di maregreg iti daga ket matay. Ngem no matay, agbunga iti adu. **25** Ti agayat iti biagna, mapukawnanto, ket ti gumura iti biagna ditoy lubong, salimetmetannanto iti biag nga agnanayon. **26** Ti siasinoman nga agserbi kaniak, masapul a surotennak; ta no sadino ti yanko, aadanto met sadiay ti adipenko. Ti siasinoman nga agserbi kaniak, padayawanto ti Ama."

Ipakaammo ni Jesus ti Ipapatayna

27 Intuloy ni Jesus ti nagsao: "Ita, mariribukak. Anianto ti sawek? Kunakto kadi, 'Ama, ilisinak koma iti daytoy nga oras'? Ngem daytoy ti inayak, tapno lasatek daytoy nga oras ti panagsagaba. **28** O Ama, itan-okmo ti naganmo!" Ket kinuna ti maysa a timek a naggapu sadi langit, "Intan-okkon, ket itan-okkonto manen!" **29** Nangngeg dagiti tattao nga agtaktakder sadiay ti timek ket impagarupda a naggurruod. "Kinasao ti maysa nga anghel!" kinuna ti dadduma. **30** Ngem kinuna ni Jesus kadakuada, "Nagsao daytoy a timek saan a gapu kaniak, no di ket gapu kadakayo. **31** "Itan ti pannakaukom daytoy a lubong. Itan ti pannakaparmek agturay iti daytoy a lubong. **32** Inton maibayogak ditoy daga, guyugoyekto nga umay kaniak dagiti amin a tattao." **33** (Kinunana daytoy a pangipakaammo no kasano ti ipapatayna.) **34** "Kuna ti Linteg nga agbiag nga agnanayon ti Cristo," insungbat dagiti tattao. "Apay a kunam a masapul a maibayog ti Anak ti Tao? Siasino daytoy nga Anak ti Tao?" **35** "Bassit laengen a tiempo ti kaadda ti silaw kadakayo," insungbat ni Jesus. "Agawaanyo ti agbiag ta adda pay la ti silaw kadakayo tapno dinakayo makamakam ti sipnget. Ta ti magna iti sipnget, dina ammo ti turturongenna. **36** Ngarud, mantikayo iti silaw bayat ti kaaddana kadakayo tapno agbalinkayo a tattao ti lawag."

Ti Saan a Panamati dagiti Judio

Idi naisaon ni Jesus daytoy, pimmanaw ket inlemmenganna ida. **37** Uray no inaramidna amin dagitoy a nakaskasdaaw a pagilasinan iti imatangda, saanda a namati kenkuana; **38** tapno matungpal ti kinuna ni profeta Isaias: "Apo, siasino ti namati iti mensahe nga inkasabami? Siasino ti nangipakitaan ti Apo iti pannakabalinna?" **39** Gapu iti daytoy, saanda a nabalinan ti namati; ta kinuna pay ni Isaias: **40** "Pinagbulsek ti Dios dagiti matada, Kinullaapanna dagiti isipda, Tapno saanda a makakita, Ken saanda a makaawat, Ket saanda nga agsubli kaniak, Tapno paimbagek ida." **41** Kinuna ni Isaias daytoy ta nakitana ti dayag ni Jesus, ket nagsao iti maipapan kenkuana. **42** Nupay kasta, adu kadagiti agtuturay a Judio ti namati ken Jesus, ngem saanda nga inlatlatak gapu iti butengda kadagiti

Fariseo, amangan no mapagtalawda iti sinagoga. **43** Ad-adda nga ayatenda ti pammadayaw dagiti tattao ngem ti pammadayaw ti Dios.

Ti Pannkaukom gapu iti Sao ni Jesus

44 Impigsa ni Jesus ti nagsao: "Ti mamati kaniak, saan la a sisiak ti patienna, no di pay ket ti nangibaon kaniak. **45** Ti makakita kaniak, makitana met ti nangibaon kaniak. **46** Immayak ditoy lubong a kas silaw tapno saan nga agtaeng iti sipngget dagiti amin a mamati kaniak. **47** Saanko nga ukomen ti siasinoman a dumngeg iti mensahek ngem dina met tungpalen; ta diak immay tapno ukomek ti lubong no di ket tapno isalakanko. **48** Adda mangukom iti mangumsi kaniak ken iti di umawat iti mensahek. Ti sao nga imbalikasko ti mangukomto kenkuana iti maudi nga aldaw! **49** Wen, ta diak nagsao iti bukbukodko a turay ho di ket imbilin ti Ama a nangibaon kaniak no ania ti sawek ken ibagak. **50** Ket ammok a makaited iti biag nga agnanayon ti bilinna. Ngarud, no ania ti sawek, sawek kas imbilin kaniak ti Ama."

Buggoan ni Jesus ti Saka dagiti Adalanna

13:1 Kasangoanan ti Fiesta ti Paskua, ammo ni Jesus a dimtengen ti tiempo nga ipapanawna ditoy lubong ken isusublina iti Ama. Inay-ayatna dagiti tattaona ditoy lubong; wen, inayatna ida agingga iti panungpalan. **2** Madama idi ti panangrabii ni Jesus ken dagiti adalanna. Inserrek ti Diablo iti panunot ni Judas nga anak ni Simon Iscariote a liputannani Jesus. **3** Ammo ni Jesus nga inted ti Ama kenkuana ti naan-anay a pannakabalin. Ammona met anaggapu iti Dios ket agsublinto iti Dios. **4** Iti kasta, timmakder ni Jesus iti panganan ket inikkatna ti kagayna sa nangibarikes iti tualia. **5** Kinargaanna ti maysa a palanggana iti danum ket binuggoanna ti saka dagiti adalan sana pinunasan ida iti imbarikesna a tualia. **6** Idi dumanon ni Jesus ken ni Simon Pedro, kinuna ni Pedro, "Apo, buggoam aya dagiti sakak?" **7** "Saanmo pay a maawatan ita no ania ti ar-aramidek, ngem maawatamto met laeng," insungbat ni Jesus. **8** Kinuna ni Pedro,

"Uray kaano, dimonto buggoan dagiti sakak!" "Nodiak buggoan dagiti sakam, saankan a maibilang nga adalak," insungbat ni Jesus. **9** "Apo," kinuna ni Simon Pedro, "saan la ngarud a dagitoy sakak, ngem uray pay dagiti imak ken ti ulok!" **10** Kinuha ni Jesus, "Ti nakadigusen saanna a masapul ti agbuggo, ta nadalusen, malaksid dagiti sakana. Nadaluskayo amin - malaksid ti maysa." **11** (Ammon ni Jesus ti mangliput kenkuana; isut gapuna a kinunana, "Nadaluskayo amin, malaksid ti maysa.") **12** Idi nabuggoanen ni Jesus dagiti sakada, nagkagay manen ket nagsubli iti lugarna iti panganan. "Maawatanyo kadi ti kalkalpasko nga inaramid kadakayo?" sinaludsodna. **13** "Awagandak iti Maestro ken Apo, ket umno ti kunayo, ta pudno met. **14** Ngarud, no siak nga Apo ken Maestroyo, binuggoak dagiti sakayo, rebbengyo met ti agbibinnuggo iti saka. **15** Ta inikkankayo iti pagtuladan tapno aramidenyo met ti kas iti inaramidko kadakayo. **16** Ibagak ti pudno kadakayo: Saan a natantan-ok ti adipen ngem ti apona. Saan met a natantan-ok ti naibaon ngem ti nangibaon kenkuana. **17** Ita, ammoyon daytoy a kinapudno; nagasatkayo no aramidenyo! **18** "Saan a dakayo amin ti pakaiturongan dagiti sasawek; ammok dagiti pinilik. Ngem masapul a matungpal ti adda a naisurat, 'Kinugtarannak ti nakipangan kaniak.' **19** Ibagakon kadakayo daytoy sakbay a maaramid tapno inton mapasamak, mamatikayo a siak ti Cristo. **20** Ibagak ti pudno kadakayo: Ti umawat iti siasinoman nga ibaonko, awatennak met; ket ti umawat kaniak, awatenna met ti nangibaon kaniak."

Ipakaammo ni Jesus ti Pannakaliputna

21 Kasta unay ti pannakariribuk ni Jesus idi nasaonan daytoy. Iti kasta, kinunana nga inlawlawag, "Ibagak ti pudno kadakayo: Maysanto kadakayo ti mangliput kaniak." **22** Nagkikinnita dagiti adaian ta dida ammo no siasino kadakuada ti sarsaritaenna. **23** Agtugtugaw iti abay ni Jesus ti maysa kadagiti adalan, daydi indumdumana nga inayat. **24** Sineniasan ni Simon Pedro dayta nga adalan ket kinunana, "Saludsodem man kenkuana no siasino kadayo ti sarsaritaenna." **25** Immasideg dayta nga adalan ket nagsadag ken Jesus sana dinamag, "Siasino ti kunam, Apo?" **26** "Ti

pangtedakto iti isawsawko a tinapay," insungbat ni Jesus. Nangala ngarud iti tinapay ket insawsawna sana inted ken Judas nga anak ni Simon Iscariote. **27** Apaman a naisakmol ni Judas ti tinapay, simrek ni Satanas kenkuana. "Aramidem a dagus ti masapul nga aramidem," kinuna ni Jesus kenkuana. **28** Saan a naawatan dagiti sisasango iti lamisaan no apay a kasta ti imbaga ni Jesus ken ni Judas. **29** Agsipud ta ni Judas ti agig-iggem iti kuarta, impagarup ti dadduma kadagiti adalan nga imbaga ni Jesus kenkuana a mapan gumatang iti kasapulanda iti fiesta, wenno mangted kadagiti napanglaw. **30** Idi nakan ni Judas ti tinapay, rimmuar a dagus. Rabii idi.

Ti Baro a Bilin

31 Idi nakapanawen ni Judas, kinuna ni Jesus: "Maitan-ok itan ti Anak ti Tao, ket maitan-ok met ti Dios kenkuana. **32** Ket no maitan-ok ti Dios kenkuana, ti Dios met laeng ti mangitan-ok iti Anak ti Tao, ket aramidennanto a dagus. **33** Annakko, bassit laengen a tiempo ti kaaddak kadakayo. Sapulendakto, ket kas iti imbagak kadagiti Judio, kunak met ita kadakayo, 'Dikay makaumay iti papanak.' **34** "Adda baro a bilin nga itedko kadakayo: Agiinnayatkayo. Kas iti panagayatko kadakayo, kasta met koma ti panagiinnayatyo. **35** No agiinnayatkyo, maammoanto ti amin a tao a dakayo dagiti adalak."

Ipakaammo ni Jesus ti Panaglibak ni Pedro

36 "Apo," sinaludsod ni Simon Pedro ken Jesus, "sadino ti papanam?" "Dimo mabalin ti sumurot kaniak ita; ngem sumurotkanto met laeng," insungbat ni Jesus. **37** "Apo, apay a diak mabalin ti sumurot kenka ita?" kinuna ni Pedro. "Sisasaganaak a matay gapu kenka!" **38** "Ania! Sisasaganaka a matay gapu kaniak?" insungbat ni Jesus. "Ibagak ti pudno kenka: Sakbay nga agtaraok ti kawitan, mamitlonton nga inlibaknak."

Ni Jesus ti Dalan nga Agturong iti Ama

14:1 Kinuna ni Jesus kadakuada: "Saankayo a madanagan ken mariribukan; mamatikayo iti Dios, mamatikayo met kaniak. **2** Adu ti pagyanan idiay balay ni Amak, ket innak mangisagana iti pagyananyo. Diak koma ibaga daytoy kadakayo no saan a pudno. **3** Kalpasan ti ipapanko panangisagana iti pagyananyo, umaykayto alaen tapno addakayo met iti yanko. **4** Ammoyo ti dalan nga agturong iti papanak." **5** "Apo," kinuna ni Tomas, "saanmi nga ammo no sadino ti papanam; kasano ngarud nga ammomi ti dalan?" **6** "Siak ti dalan, ken ti pudno, ken ti biag; awan ti makapan iti Ama no di magna kaniak," insungbat ni Jesus. **7** "Ita, ta am-ammodakon, am-ammoyo metten ni Amak; ket manipud ita, am-ammo ken nakitayon." **8** Kinuua ni Felipe, "Apo, ipakitam man kadakami ti Ama; umanayen dayta kadakami." **9** "Nabayagen a nakikadkaduaak kadakayo, Felipe, ngem dinak pay la gayam am-ammo? insungbat ni Jesus. "Ti nakakita kaniak, nakitana metten ti Ama. Apay a kunam pay laeng nga ipakitak kadakayo ti Ama? **10** Dimo kad patien nga addaak iti Ama ket ti Ama adda kaniak? Saan a naggapu kaniak dagiti insaok kadakayo; ngem ti Ama nga agtaeng kaniak, aramidenna dagiti aramidna. **11** Mamatikayo nga addaak iti Ama ket adda met ni Ama kaniak; no saan, mamatikayo gapu kadagitoy nga aramid. **12** Ibagak ti pudno kadakayo: Ti mamati kaniak, aramidennanto met dagiti aramidek; wen, dakdakkelta pay ngem dagitoy ti aramidenna ta innak iti Ama. **13** Aramidekto ti aniaman a dawatenyo iti naganko tapno maitan-ok ti Ama babaen ti Anak. **14** No adda aniaman a dawatenyo kaniak iti naganko, aramidekto."

Ti Naikari nga Espiritu Santo

15 Intuloy ni Jesus ti nagsao: "No ayatendak, tungpalenyo dagiti bilinko. **16** Agdawatakto iti Ama ket ikkannakayto iti sabali a Mamagbaga, nga isu ti Espiritu ti kinapudno nga agtaeng kadakayo iti agnanayon. **17** Saan a mabalin nga awaten ti lubong daytoy nga Espiritu, agsipud ta saanna a makita wenno am-ammo. Ngem isu am-ammoyo, ta agtaeng kadakayo ket adda kadakayo. **18** "Dikayto baybay-an a dakdakayo. Agsubliakto met laeng kadakayo. **19** Bassit laengen a tiempo ket dinakto makitan ti lubong,

ngem dakayo, makitadakto; ket gapu ta agbiagak, agbiagkayto met. **20** Inton dumteng dayta nga aldaw, maammoanyonto nga addaak ken Amak, ket addakayo kaniak, kas iti kaaddak kadakayo. **21** "Ti umawat ken mangtungpal kadagiti bilinko, isu ti agayat kaniak. Ti agayat kaniak, ayatento ni Amak ket ayatekto met ken agparangakto kenkuana." **22** Kinuna ni Judas (saan a ni Judas Iscariote), "Apo, apay nga agparangka kadakami a saan ket nga iti lubong?" **23** "Ti agayat kaniak, tungpalennanto dagiti saok," insungbat ni Jesus. "Ayatento ni Amak, ket siak ken ti Ama umaykamto agtaeng kenkuana. **24** Ti di agayat kaniak, dina tungpalen dagiti saok. Saan a nagtaud kaniak ti sao a nangngegyo, no di ket naggapu iti Ama a nangibaon kaniak. **25** "Ibagak daytoy ita ta addaak pay kadakayo. **26** Ti Mamagbaga nga ibaonto ti Ama iti naganko, isu ti Espiritu Santo. Isuronakayto iti amin a banag ken ipalagipnanto dagiti amin nga imbagak kadakayo. **27** "Talna ti ibatik kadakayo. Ti talnak ti itedko kadakayo. Ngem saan a kas iti pannangted ti lubong ti pannangtedko kadakayo. Dikay madanagan ken mariribukan. Dikay agbuteng. **28** Nangngegyo ti imbagbagak kadakayo a pumanawak ngem agsubliakto met laeng kadakayo. No inay-ayatdak, agragsakkayo koma ta mapanak iti Ama, ta natantan-ok ti Ama ngem siak. **29** Naibagakon daytoy kadakayo sakbay a maaramid, tapno inton mapasamak, mamatikayo. **30** Diak makapagbayagen a makisao kadakayo, ta umayen ti agturay iti daytoy a lubong. Saannak nga iturayan, **31** ngem masapul a maammoan ti lubong nga ayatek ti Ama. Dayta ti gapuna nga aramidek ti amin nga ibilinna kaniak. "Ala, umaykayon ket pumanawtayo ditoy."

Ni Jesus ti Pudno a Puon ti Ubas

15:1 Intuloy ni Jesus ti nagsao: "Siak ti pudno o a puon ti ubas, ket ni Amak ti agay-aywan. **2** Ikkatenna dagiti amin a sanga a di agbunga. Dalusanna dagiti agbungbunga a sanga tapno ad-adu ti maibungada. **3** Nadaluskayon gapu iti saok kadakayo. **4** Agtalinaedkayo kaniak ket agtalinaedak met kadakayo. No saankayo a maikamang kaniak, dikay makapagbunga a kas iti sanga a saan a makapagbunga no di maikamang iti

puon. **5** "Siak ti puon ti ubas, dakayo dagiti sanga. Ti agtaeng kaniak ket siak kenkuana, adunto ti maibungana; ta no awanak, awan ti maaramidyo. **6** Ti saan nga agtaeng kaniak, maibelleng iti ruar a kas iti sanga ket magango; maurnong dagiti kakasta ket maipuorda. **7** No agtaengkayo kaniak, ket agtaeng dagiti saok kadakayo, dawatenyo ti aniaman a kayatyo, ket maitedto kadakayo. **8** Ti pakaitan-okan ni Amak isu daytoy: Agbungakayo iti adu. Agbalinkayo nga adalak. **9** Ayatenkayo a kas iti panagayat ti Ama kaniak; agtalinaedkayo iti ayatko. **10** No tungpalenyo dagiti bilinko, agtalinaedkayo iti ayatko a kas iti panangtungpalko kadagiti bilin ni Amak ket agtaengak iti ayatna. **11** "Imbagak daytoy tapno ti ragsakko adda koma kadakayo ket naan-anay koma ti ragsakyo. **12** Daytoy ti bilinko: Agiinnayatkayo a kas iti panagayatko kadakayo. **13** Ti katan-okan nga ayat nga ipakita ti maysa a tao isut panangipaayna iti biagna para kadagiti gagayyemna. **14** Dakayo dagiti gagayyemko no tungpalenyo ti ibilinko. **15** Saanen nga adipen ti pangawagko kadakayo, ta saan nga ammo ti adipen ti ar-aramiden ti apona. Ngem awagankayo iti gagayyem ta impakaammok kadakayb ti amin a nangngegko ken Amak. **16** Saan a dakayo ti nangpili kaniak, no di ket siak ti nangpili kadakayo. Dinutokankayo a mapan ken agbunga iti adu, ket manayon koma ti bungayo. Iti kasta, itedto ti Ama kadakayo ti aniaman a dawatenyo kenkuana iti naganko. **17** Daytoy ngarud ti bilinko kadakayo: Agiirinayatkayo."

Ti Gura ti Lubong

18 Kinuna pay ni Jesus: "No guraennakayo ti lubong, laglagipenyo a siak ti immuna a ginurana. **19** No kukuanakayo ti lubong, ayatennakayo koma ti lubong a kas kukuana. Ngem saankayo a taga-lubong, no di ket pinilikayo manipud ditoy lubong, ket daytoy ti gapuna a guraennakayo. **20** Laglagipenyo ti imbagak kadakayo a saan a natantan-ok ti adipen ngem ti apona. No indadanesdak, idadanesdakayto met. No tinungpalda ti saok, tungpalendanto met ti saoyo. **21** Ngem aramidendanto amin daytoy kadakayo ta kukuakayo; saanda ngamin nga ammo ti nangibaon kaniak. **22**

Awan koma ti pakabasolanda no saanak nga immay ken nagsao kadakuada. Ngem ita, awanen ti pagpambarda kadagiti basbasolda. **23** Ti gumura kaniak, guraenna met ti Amak. **24** Awan koma ti pakabasolanda no diak inaramid iti imatangda dagiti banag nga awan sabali a makaaramid. Ngem ita, nakitadan ti inaramidko ket guraendakami a dua ken Amak. **25** Nupay kasta, mapasamak ti kastoy tapno matungpal ti naisurat iti Lintegda: 'Guraendak nga awan gapgapuna.' **26** "Umayto ti Mamagbaga - isu ti Espiritu ti kinapudno nga aggapu iti Ama. Ibaonkonto kadakayo nga aggapu iti Ama, ket agsaonto iti maipapan kaniak. **27** Agsaokayto met iti maipapan kaniak, ta nakikadkaduakayo kaniak manipud idi damo.

16:1 "Imbagak daytoy kadakayo tapno dikayto sumina. **2** Pagtalawendakayto kadagiti sinagogada. Umayto ti tiempo nga ipagarup ti pumatay kadakayo nga aramidenna daytoy a kas pagserbi iti Dios. **3** Aramidendanto dagitoy kadakayo ta dida am-ammo ti Ama wenno siak. **4** Ngem imbagak daytoy kadakayo tapno inton dumteng ti tiempoda a mangaramid kadagitoy, malagipyonto a naisaokon kadakayo."

Ti Trabaho ti Espiritu Santo

Intuloy ni Jesus ti nagkuna: "Diak insigsigud nga imbaga dagitoy kadakayo, agsipud ta addaak pay idi kadakayo. **5** Ngem ita ta innakon iti nangibaon kaniak, awan kadakayo ti agsaludsod no sadino ti papanak. **6** Ket ita ta imbagakon kadakayo, agladingitkayo. **7** Ngem ibagak ti pudno kadakayo: Pagimbaganyo met laeng no pumanawak, ta no diak pumanaw, dinto umay kadakayo ti Mamagbaga. Ngem no pumanawak, ibaonkonto kadakayo. **8** Ket inton umay, babalawennanto ti biddut dagiti tattao maipapan iti basol, iti kinapudno, ken iti panangukom iti lubong. **9** Nagbiddutda maipapan iti basol, agsipud ta saanda a mamati kaniak. **10** Nagbiddutda maipapan iti kinapudno, agsipud ta mapanak ken Ama ket didakto makitan. **11** Nagbiddutda maipapan iti panangukom, agsipud ta naukomen ti agturay daytoy a lubong. **12** "Adu pay ti ibagak kadakayo,

ngem diyo pay kabaelan nga awaten ita. **13** Ngem inton umay ti Espiritu ti kinapudno, idalannakayto iti amin a kinapudno. Dinto agsao a bukbukodna, no di ket ibagananto dagiti nangngegna, ket ipakaammonanto kadakayo dagiti mapasamak. **14** Itan-oknakto, ta idanonno ti kayatko nga ibaga kadakayo. **15** Kukuak amin a kukua ti Ama; daytoy ti gapuna a kinunak nga idanonto ti Espiritu ti kayatko nga ibaga kadakayo."

Agbalinto a Ragsak ti Ladingityo

16 Kinuna pay ni Jesus: "Iti saan a mabayag, didakton makita; ngem kalpasan met la ti bassit a tiempo, makitadakto manen." **17** Kinuna ti sumagmamano nga adalanna kadagiti kaduada, "Ania ti kayatna a sawen ti imbagana nga iti saan a mabayag, ditayton makita, ngem kalpasan imet la ti bassit a tiempo, makitatayto manen? Kinunana pay, 'Agsipud ta mapanak ken Amak.'" **18** Iti kasta, nagsisinnaludsodda, "Ania ti kayatna a sawen ti 'iti saan a mabayag'? Saanmi a maawatan ti ibagbagana!" **19** Gapu ta ammo ni Jesus a kayatda a pagsaludsodan, kinunana kadakuada, "Agsisinnaludsodkayo kadi gapu iti saok nga 'Iti saan a mabayag, didakton makita, ngem kalpasan met la ti bassit a tiempo, makitadakto manen'? **20** Ibagak ti pudno kadakayo: Agsangit ken agdung-awkayto, ngem agragsakto ti lubong. Agladingitkayo ngem agbalinto a ragsak ti ladingityo. **21** Agdanag ti babai no agpasikalen, ta dimtengen ti panagpasngayna; ngem no maipasngaynan ti ubing, malipatannan ti rigatna gapu iti ragsakna ta nayanak ti maysa a maladaga ditoy lubong. **22** Kasta met kadakayo: Agladingitkayo ita, ngem makitakayto manen ket agragsakkayto. Wen, iti ragsak nga awan makaikkat kadakayo. **23** "Inton dumteng dayta nga aldaw, saanton a siak ti pagdawatanyo. Ibagak ti pudno kadakayo: Itedto ti Ama ti aniaman a dawatanyo kenkuana iti naganko. **24** Agpapan ita, awan pay ti dinawatyo iti naganko. Agdawatkayo ket umawatkayto tapno naan-anay ti ragsakyo."

Naparmeken ti Lubong

25 Intuloy ni Jesus ti nagsao: "Imbagak dagitoy kadakayo babaen dati pangngarig. Ngem dumtengto ti tiempo a diak aramaten ti pangngarig no makisaoak kadakayo. Ipakaammokton a silalawag kadakayo ti maipapan iti Ama. **26** Inton dumteng dayta nga aldaw, agdawat kayto kenkuana iti naganko. Diak ibaga nga idawdawatankayto kenkuana **27** ta ayatennakayo a mismo ti Ama. Wen, ayatennakayo, agsipud ta ay-ayatendak ken patienyo a naggapuak iti Dios. **28** Naggapuak iti Ama ket immayak ditoy lubong. Ita, panawakon ti lubong ket agsubliak iti Ama." **29** Kinuna dagiti adalanna, "Kitaem, dimo inusar ti pangngarig, ket nalawag ti panagsaom. **30** Ita, ammomin nga ammom amin. Saanmo a masapul ti uray siasino nga agsaludsod kenka. Daytoy ti pamatianmi a naggapuka iti Dios." **31** "Mamatikayo itan?" kinuna ni Jesus. **32** "Umayen ti oras, ket dimtengen. Mawarawarakayto amin; tunggal maysa mapan iti balayna ket baybay-andakton nga agmaymaysa. Ngem iti kinapudnona, saanak iiga agmaymaysa agsipud ta adda kaniak ti Ama. **33** Imbagak daytoy kadakayo tapno adda talnayo iti pannakikaduayo kaniak. Parigatennakayto ti lubong; ngem papigsauenyo ti nakemyo! Naparmekkon ti lubong!"

Idawdawatan ni Jesus dagiti Adalanna

17:1 Kalpasan ti panangisao ni Jesus iti daytoy, timmangad sadi langit. "Ama," kinunana, "dimtengen ti oras. Itan-okmo toy Anakmo tapno itan-oknaka met. **2** Ta inikkam iti pannakabalin nga agturay kadagiti amin a tattao tapno ikkanna met iti biag nga agnanayon dagiti amin nga intedmo kenkuana. **3** Ket daytoy ti biag nga agnanayon: Ti pannakaammo dagiti tattao kenka a kakaisuna a pudno a Dios, ken ti pannakaammoda ken Jesu-Cristo nga imbaonmo. **4** Indaydayawka ditoy daga. Lineppasko ti trabaho nga intedmo nga aramidek. **5** Ama, itan-oknak ita iti imatangmo, kas iti panangitan-okmo kaniak idi addaak iti dennam sakbay a naparsua daytoy lubong. **6** "Impakaammoka kadagiti tattao nga intedmo kaniak ditoy lubong. Kukuam ida, ket intedmo ida kaniak. Tinungpalda ti saom, **7** ket ita, ammodan a naggapu kenka dagiti amin nga intedmo kaniak. **8** Ta intedko kadakuada ti sao nga intedmo kaniak, ket inawatda. Ammoda a

pudno a naggapuak kenka ket patienda nga imbaonnak. **9** "Idawdawatak ida. Saanko nga idawdawatan ti lubong no di ket dagiti tattao nga intedmo kaniak, ta kukuam ida. **10** Kukuam amin a kukuak; kukuak met amin a kukuam; ket maidaydayawak kadakuada. **11** Ita, umayakon kenka. Awanakon iti lubong, ngem addada iti lubong. Nasantoan nga Ama, aywanam ida babaen ti pannakabalin ti naganmo nga intedmo kaniak tapno agmaymaysada a kas kadata. **12** Bayat ti kaaddak kadakuada, inaywanak ida babaen ti pannakabalin ti naganmo nga intedmo kaniak. Sinalaknibak ida, ket awan ti uray maysa kadakuada a napukaw, malaksid daydi tao a naituding a mapukaw tapno matungpal ti Nasantoan a Surat. **13** Ket ita, umayakon kenka, ngem sawek dagitoy ditoy lubong tapno adda kadakuada ti naan-anay a ragsakko. **14** Intedko kadakuada ti saom ket ginura ida ti lubong ta saanda a taga-lubong a kas met kaniak. **15** Diak dawaten nga ipanawmo ida ditoy lubong, no di ket salaknibam ida iti Managdakdakes. **16** Saanda a taga-lubong a kas met kaniak. **17** Pasantoem ida babaen ti kinapudno. Ti saom isut pudno. **18** Kas iti panangibaonmo kaniak ditoy lubong, kasta met ti panangibaonko kadakuada iti lubong. **19** Gapu kadakuada, idatonko kenka toy bagik tapno mapasantoda met iti kinapudno. **20** "Saan laeng nga isuda ti idawdawatak, ngem uray dagiti mamati met kaniak gapu iti saoda. **21** Idawdawatko nga agmaymaysada amin. Ama, addada koma kadata, a kas iti kaaddam kaniak ken iti kaaddak kenka. Agmaymaysada koma tapno pasien ti lubong nga imbaonnak. **22** Intedko kadakuada ti dayag nga intedmo kaniak tapno agmaymaysada a kas iti panagmaymaysata. **23** Addaak kadakuada ket addaka kaniak tapno awan pagkurangan ti panagmaymaysada; ket iti kasta, maammoan ti lubong nga imbaonnak ken kasta met nga ay-ayatem ida a kas iti panagayatmo kaniak. **24** "Ama, intedmo ida kaniak, ket kayatko a no sadinoman ti yanko, addada met koma sadiay tapno makitada ti dayagko. Wen, ti dayag nga intedmo kaniak, ta inayatnak sakbay a naparsua ti lubong. **25** Nalinteg nga Ama, saannaka nga am-ammo ti lubong, ngem am-ammoka, ket ammoda nga imbaonnak. **26** Impakaammoka kadakuada, ket diak mamingga a mangipakaammo tapno maipaayko kadakuada ti ayat nga impaaymo

kaniak ket addaak kadakuada."

Ti Pannakaliput ken Pannakatiliw ni Jesus

18:1 Kalpasan ti panangisao ni Jesus kadagitoy, pimmanawda kadagiti adalanna ket bimmallasawda iti waig ti Kidron. Adda hardin iti dayta a disso, ket nagturingda sadiay. **2** Ammo ni mangliliput a Judas dayta a lugar agsipud ta masansan nga idiaiy ti paguummongan ni Jesus ken dagiti adalanna. **3** Iti kasta, napan ni Judas idiaiy hardin, ket nangikuyog iti bunggoy dagiti soldado ken sumagmamano a guardia ti Templo nga imbaon dagiti panguloen a papadi ken Fariseo. Nagtagisilaw ken nagtagiarmasda a napan. **4** Agsipud ta ammo ni Jesus ti amin a mapasamak kenkuana, sinabatna ida. "Siasino ti sapsapulenyoy?" kinunana. **5** "Ni Jesus a taga-Nazaret," insungbatda, "Siak," kinunana. (Agtaktakder iti yanda ni Judas a mangliliput.) **6** Apaman a "Siak" kinuna ni Jesus, napasanud ken natuangda. **7** Sinaludsod manen ni Jesus kadakuada, "Siasino ti sapsapulenyoy?" "Ni Jesus a taga-Nazaret," kinunada. **8** "Imbagak la ngaruden a siak," kinuna ni Jesus. "No siak ti sapsapulenyoy, palubosanyo a pumanaw dagiti kaduak." **9** (Kinunana daytoy tapno matungpal daydi sinaona: "Ama, awan ti uray maysa a napukaw kadagiti intedmo kaniak.") **10** Adda idi buneng ni Simon Pedro. Inasutna sana tinagbat ti babaonen ti Kangatoan a Padi, ket naisina ti akinkanawan a lapayagna. (Malco ti nagan ti babaonen.) **11** Kinuna ni Jesus ken Pedro, "Isublim ta bunengmo iti balayna! Ipagarupmo kadi a diak inumen ti kopa ti panagsagaba nga inted kaniak ni Amak?"

Maisaklang ni Jesus ken ni Anas

12 Ti bunggoy dagiti soldado nga idauloan ti ofisialda ken kasta met dagiti guardia ti Templo, tiniliwda ni Jesus sada rineppet dagiti imana. **13** Insaklangda nga immuna ken Anas a katugangan ni Caifas a Kangatoan a Padi iti dayta a tawen. **14** Ni Caifas ti nangbagbaga idi kadagiti Judio a nasayayaat no matay ti maysa a tao a maipaay iti pagimbagan dagiti tattao.

Ti Umuna a Panaglibak ni Pedro

15 Simmurot ni Simon Pedro ken Jesus. Simmurot met ti sabali pay nga adalan. Am-ammo ti Kangatoan a Padi daytoy nga adalan, isut gapuna a nakikuyog ken Jesus a simrek iti paraangan ti balay ti Kangatoan a Padi.

16 Ngem nagbati ni Pedro iti ruar iti asideg ti ruangan. Iti kasta, rimmuar ti adalan nga am-ammo ti Kangatoan a Padi sana kinasao ti babai nga agbambantay iti ruangan ket pinastrekena ni Pedro. **17** Kinuna ti babai ken ni Pedro, "Saanka aya a maysa kadagiti adalan dayta a tao?" "Saan," insungbat ni Pedro. **18** Agsipud ta nalam-ek idi, nagpuor dagiti adipen ken dagiti guardia iti paginudoan ket nagtatakderda a nagiinudo iti lawlawna. Napan met nakiinudo ni Pedro.

Imbestigaren ti Kangatoan a Padi ni Jesus

19 Inimbestigar ti Kangatoan a Padi ni Jesus maipapan kadagiti adalanna ken iti pannursurona. **20** Simmungbat ni Jesus, "Nagsaoak a silalatak kadagiti tattao. Masansan a mangisursuroak iti uneg dagiti sinagoga ken iti Templo a paguurnongan dagiti amin a Judio. Awan a pulos ti imbagbagak iti nalimed. **21** Apay nga imbestigarennak? Agsaludsodka kadagiti tattao a nagdengngeg kaniak no ania ti imbagak kadakuada ta ammoda ti sinaok." **22** Idi naisao ni Jesus daytoy, tinungpa ti maysa kadagiti guardia nga adda sadiay. "Apay a kasta ti panagsungbatmo iti Kangatoan a Padi?" kinunana. **23** "Paneknekam no adda dakes a sinaok," insungbat ni Jesus. "Ngem no pudno ti imbagak, apay a kabilennak?" **24** Iti kasta, pinaipan ni Anas ni Jesus a sibabalud pay laeng ken ni Caifas a Kangatoan a Padi.

Ilibak Manen ni Pedro ni Jesus

25 Adda pay laeng ni Pedro nga agtatakder sadiay nga agin-inudo. Kinuna dagiti dadduma kenkuana, "Saanka kadi a maysa kadagiti adalan dayta a tao?" Ngem naglibak ni Pedro. "Saan," kinunana. **26** Sinaludsod ti maysa kadagiti adipen ti Kangatoan a Padi, ken kabagian ti lalaki nga insina ni Pedro ti lapayagna. "Saan aya a sika ti nakitak a kaduana iti hardin?"

kinunana. **27** Naglibak manen ni Pedro; ket dagus a nagtaraok ti maysa a kawitan.

Ni Jesus iti Saklang ni Pilato

28 Nasapa pay laeng idi ipanawda ni Jesus iti balay ni Caifas ket impanda iti palasio ti Gobernador. Saan a simrek dagiti Judio idiay palasio ta dida kayat ti matulawan, ket kayatda ti mangan iti pangrabii ti Paskua. **29** Isut gapuna a rimmuar ni Pilato ket kinunana kadakuada, "Ania ti pangidarumanyo iti daytoy a tao?" **30** "Saanmi koma nga isaklang kenka daytoy a tao no saan a nakaaramid iti dakes," insungbatda. **31** Kinuna ni Pilato kadakuada, "Alaenyo ket dakayo a mismo ti mangukom kenkuana kas mayannurot iti paglinteganyo." "Saan a maipalubos kadakami ti mangikeddeng a mapapatay ti tao," insungbat dagiti Judio. **32** (Napasamak daytoy tapno matungpal ti sinao ni Jesus idi imbagana no kasano ti ipapatayna.) **33** Simrek ngarud ni Pilato iti palasio sana inayaban ni Jesus. "Sika kadi ti ari dagiti Judio?" sinaludsodna. **34** "Nagtaud kadi kenka daytoy a saludsod wenno adda nangibaga kenka?" insungbat ni Jesus. **35** "Ipagarupmo kadi a Judioak?" kinuna ni Pilato. "Indarumdaka kaniak dagiti kailiam ken dagiti panguloen a papadi. Ania ava ti inaramidmo?" **36** "Saan a ditoy lubong ti yan ti pagariak " kinuna ni Jesus. "No ditoy lubong koma, makigubat dagiti pasurotko tapno saanak a mayawat kadagiti Judio. Ngem saan a ditoy lubong ti yan ti pagariak." **37** Isut gapuna a sinaludsod ni Pilato, "No kasta, maysaka nga ari?" "Nasaomon," insungbat ni Jesus. "Daytoy ti gapuna a nayanakak ken immayak ditoy lubong tapno paneknekak ti pudno. Dumngeg kaniak ti siasinoman nga adda iti pudno." **38** "Pudno?" kinuna ni Pilato. "Ania dayta?"

Maikeddeng a Matay ni Jesus

Kalpasan ti panangisao ni Pilato iti daytoy, rimmuar manen iti yan dagiti Judio ket kinunana kadakuada: "Awan panggapuak a mangikeddeng iti

pannakadusana. **39** Ngem kas mayannurrot iti ugaliyo bayat ti Paskua, wayawayaak kadakayo ti maysa a balud. Kayatyo kadi a wayawayaak ti ari dagiti Judio?" **40** "Saan nga isu!" impukkawda. "Ni Barrabas ti kayatmi!" (Maysa a tulisan ni Barrabas.)

19:1 Kalpasanna, pinaala ni Pilato ni Jesus ket pinasaplitna. **2** Nangaramid dagiti soldado iti korona a siit-siitan a sangsanga sada inkabil iti ulona. Kinagayanda iti ube a kagay ket inasitganda. **3** "Agbiag ti Ari dagiti Judio!" kunkunada sada tinungpa. **4** Rimmuar manen ni Pilato ket kinunana kadagiti tattao, "Adtoy, iparangko kadakayo tapno maammoanyo nga awan panggapuak a mangikeddeng a madusa." **5** Iti kasta, rimmuar ni Jesus a sibabalangat iti siit-siitan a sangsanga ken sikakagay iti ube a kagay. Kinuna kadakuada ni Pilato, "Adtoy ti tao!" **6** Idi makita dagiti panguloen a papadi ken dagiti guardia, impukkawda, "Pailansam iti krus! Pailansam iti krus!" Kinuna ni Pilato kadakuada, "Alaenyo ngarud. Dakayo ti mangilansa kenkuana iti krus. Awan panggapuak a mangdusa kenkuana." **7** "Iti lintegmi, rebbengna a mapapatay agsipud ta imbilangna ti bagina nga Anak ti Dios," insungbat dagiti Judio. **8** Idi manggeg ni Pilato daytoy, ad-adda manen ti butengna **9** ket nagsubli iti uneg ti palasio. "Taga-anoka kadi?" sinaludsodna ken Jesus. Ngem saan a simmungbat ni Jesus. **10** Kinuna kenkuana ni Pilato, "Apay a dika sumungbat? Dimo kad ammo nga adda pannakabalinko a mangwayawaya wenno mangpailansa kenka iti krus?" **11** "Awan koma ti pannakabalinmo kaniak no saan nga inted kenka ti Dios," insungbat ni Jesus. "Isut gapuna a nakarkaro ti basol ti tao a nangyawat kaniak." **12** Idi manggeg ni Pilato daytoy, ad-adda manen ti gagarna a mangwayawaya ken Jesus. Ngem impukkaw dagiti Judio, "No wayawayaam dayta a tao, saannaka a gayyem ti Emperador. Ta kabusor ti Emperador ti siasinoman a mangibilang iti bagina nga ari." **13** Idi manggeg ni Pilato dagitoy a sao, inruarna ni Jesus sa napan nagtugaw iti tugaw ti ukom, iti disso a managan "Plataforma a Bato." (Iti Hebreo: "Gabata.") **14** Dandani tengnga ti aldaw idi sakbay ti Paskua. Kinuna ni Pilato kadagiti Judio, "Adtoy ti ariyo!" **15** Impukkawda, "Papapataymo! Papapataymo! Pailansam iti krus!" Sinaludsod ni Pilato

kadakuada, "Kayatyo kadi a pailansak iti krus ti ariyo?" Simmungbat dagiti panguloen a papadi, "Awan sabali nga arimi no di la ti Emperador!" **16** Iti kasta, inyawat ni Pilato ni Jesus kadakuada tapno mailansa iti krus.

Mailansa ni Jesus iti Krus

Iti kasta, innalada ni Jesus. **17** Rimmuar a sibabaklay iti krusna ket dimteng iti disso a managan "Lugar a yan ti Bangabanga." (Iti Hebreo: "Golgota.") **18** Sadiay ti nangilansaanda kenkuana iti krus. Inlansada met ti dua a lallaki kadagiti krusda. Maysa iti makannigid ni Jesus, ket ti maysa iti makannawanna. **19** Nangisurat ni Pilato iti pakaammo ket pinaikabilna iti krus. Kastoy ti naisurat: "Jesus a taga-Nazaret, ti Ari dagiti Judio." **20** Adu a Judio ti nakabasa iti daytoy agsipud ta asideg iti siudad ti disso a nakailansaan ni Jesus. Naisurat ti pakaammo iti pagsasao a Hebreo, Latin ken Griego. **21** Kinuna dagiti panguloen a papadi ken ni Pilato, "Baliwam ti 'Ti Ari dagiti Judio' nga insuratmo. Kastoy ketdi ti isuratmo: 'Kinuna daytoy a tao nga isu ti Ari dagiti Judio.'" **22** "Ti insuratko, naisuraten; saanen a mabaliwan," insungbat ni Pilato. **23** Idi nailansadan ni Jesus, innala dagiti soldado ti kawesna sada pinagkapat, maysa nga apagkapat ti bingay ti tunggal soldado. Innalada met ti tunikana. (Awan saip ti entero a tunikana.) **24** Kinuna dagiti soldado iti maysa ken maysa, "Saantayo a pigpigisen ti lupot, ta pagbibinnunotantayo no siasino ti mangtagikua." Napasamak daytoy tapno matungpal ti kuna ti Nasantoan a Surat: "Nagbibingayanda ti kawesko, Nagbibinnunotanda ti tunikak." Kasta ti inaramid dagiti soldado. **25** Iti asideg ti krus ni Jesus, sitatakder ni inana, ti kabsat ni inana, ni Maria nga asawa ni Cleofas ken ni Maria Magdalena. **26** Nakita ni Jesus nga agtaktakder sadiay ni inana ken ti adalan a dinungdungngona. Kinuna ni Jesus ken ni inana, "Babai, adtoy ti anakmo." **27** Kalpasanna, kinunana met ili adalan, "Adtoy ti inam." Iti dayta nga oras, ti adalan inyawidna ni Maria tapno agtaeng iti balayna.

Ti Ipatay ni Jesus

28 Ammo Jesus a nalpas aminen. Tapno matungpal ti kuna ti Nasantoan Surat, kinunana, "Mawawak." **29** Adda maysa a burnay sadiay a napno iti naalsem nga arak. Nangipasagepsepda ngarud iti maysa nga espongha iti arak sada inkabil iti murdong ti sanga ti hisopo, ket inggaw-atda iti ngiwatna. **30** Idi maramanan ni Jesus ti naalsem nga arak, kinunana, "Natungpalen." Kalpasanna, nagdumog ket natayen.

Maduyok ti Bakrang ni Jesus

31 Agsipud ta Aldaw a Panagsagana idi, dinawat dagiti Judio ken Pilato a matukkol ti saka dagiti nailansa ken maikkat dagiti bagida kadagiti krus. Saanda ngamin a kayat a mabati dagiti bangkay kadagiti krus iti mapasungad nga Aldaw a Panaginana, ta naisangsangayan nga aldaw dayta. **32** Napan ngarud dagiti soldado, ket tinukkolda ti saka dagiti dua a lallaki a kadua ni Jesus a nailansa. **33** Ngem idi dumtengda ken Jesus, nakitada a natayen. Iti kasta, saandan a tinukkol ti sakana. **34** Nupay kasta, induyok ti maysa kadagiti soldado ti pikana iti bakrang ni Jesus, ket dagus a pimsuak ti dara ken danum. **35** Daydi nakakita iti daytoy a napasamak, paneknekanna ti kinapudno daytoy tapno mamatikayo met. Pudno ti imbagana ket ammona a pudno ti sasawenna. **36** Naaramid daytoy tapno matungpal ti kuna ti Nasantoan a Surat, "Awanto ti uray maysa a tulangna a matukkol." **37** Kuna pay ti sabali a paset, "Kitaendanto ti dinuyokda.

Ti Pannakaitanem ni Jesus

38 Kalpasanna, napan ni Jose a taga-Arimatea ken ni Pilato ket dinawatna ti palubos a mangala iti bangkay ni Jesus. (Maysa idi ni Jose a pasurot ni Jesus, ngem saanna nga inlatlatak, ta mabuteng kadagiti Judio.) Impalubos ni Pilato. Napan ngarud ni Jose ket innalana ti bangkay ni Jesus sana impanaw. **39** Kimmuyog ken Jose ti maysa nga agnagan Nicodemo, daydi napan ken Jesus iti maysa a rabii. Nangitugot iti aguppat a kilo ti bangbanglo a naaramid iti mirra ken aloe. **40** Innalada ngarud ti bangkay ni Jesus ket binungonda iti lupot a linen agraman ti bangbanglo, kas ugali

dagiti Judio no itanemda dagiti minatayda. **41** Adda maysa a hardin iti disso a nakailansaan ni Jesus iti krus. Adda met baro a tanem sadiay iiga awan pay naitanem. **42** Agsipud ta dandani mangrugi ti Aldaw a Panaginana dagiti Judio, ken asideg ti tanem, inkabilda sadiay ni Jesus.

Ti Panagungar ni Jesus

20:1 Nasipnget pay laeng iti agsapa ti umuna nga aldaw ti lawas idi mapan ni Maria Magdalena iti tanem. Idi makitana a naikkaten daydi bato a naiserra iti tanem, **2** nagtaray a napan iti yan ni Simon Pedro ken ti sabali nga adalan, daydi dinungdungno ni Jesus. Kinunana kadakuada, "Inikkatda ti Apo iti tanem ket saanmi nga ammo ti nangikabilanda kenkuana." **3** Napan ngarud ni Pedro ken ti naisao nga adalan iti tanem. **4** Nagtarayda a dua, ngem naparpardas ti panagtaray dayta nga adalan ket inunaanna ni Pedro a dimmanon iti tanem. **5** Simmirip iti tanem, ket nakitana daydi lupot a linen, ngem saan a simrek. **6** Simmaruno a simmangpet ni Simon Pedro ket naglayon a simrek iti tanem. Nakitana ti lupot a linen a nayaplag sadiay, **7** ken ti lupot a naibedbed idi iti ulo ni Jesus, ngem saan a nailaok iti yan ti lupot a linen, no di ket naglukot a nailasin iti sabali a disso. **8** Simrek met ti adalan, daydi immun-una a nakadanon iti tanem. Nakitana ti napasamak ket namati. **9** (Dida pay la naawatan ti kuna ti Nasantoan a Surat a masapul nga agungar ni Jesus.) **10** Kalpasanna, nagawid dagiti adalan.

Agparang ni Jesus ken ni Maria Magdalena

11 Nagbati ni Maria nga agsangsangit iti ruar ti tanem. Idi madama nga agsangsangit, nagdumog a kimmita iti uneg ti tanem, **12** ket nakitana ti dua nga angheles a nakapuraw nga agtugtugaw iti disso a nakaikabilan idi ti bangkay ni Jesus. Adda ti maysa iti ulohan ket ti sabali iti sakaanan. **13** "Babai," sinaludsodda, "apay nga agsangsangitka?" "Impanawda ti Apok, ket diak ammo ti nangikabilanda kenkuana!" insungbatna. **14** Idi nasaonan daytoy, timmaliaw ket nakitana ni Jesus nga agtaktakder sadiay, ngem

dina nailasin. **15** "Babai," sinaludsod ni Jesus, "apay nga agsangsangitka? Siasino ti sapsapulem?" Impagarup ni Maria nga isu ti hardinero, ket kinunana kenkuana, "Apo, no sika ti nangipanaw kenkuana, ibagam man ti nangikabilam ta innak alaen." **16** "Maria!" kinuna Jesus. Simmango ni Maria ket kinunana kenkuana iti Hebreo, "Rabboni!" {Kayatna a sawen, "Maestro.") **17** "Dinak iggaman, ta diak pay najgsubli ken Ama," kinuna ni Jesus, "Ngem inka ibaga kadagiti kakabsatko nga agsubliakto iti Amak nga Amayo met, iti Diosko a Diosyo met." **18** Napan impadamag ni Maria Magdalena kadagiti adalan a nakitana ti Apo. Imbagana pay ti insao ti Apo kenkuana.

Agparang ni Jesus kadagiti Adalanna

19 Idi rumabiin iti dayta met la nga umuna nga aldaw ti lawas, naguurnong dagiti adalan. Imbalunetda ti balay gapu ta mabutengda kadagiti Judio. Napan ni Jesus ket nagtakder iti yanda. "Adda koma talna kadakayo," kinunana, **20** sana impakita kadakuada dagiti ima ken bakrangna. Kasta unay ti ragsak dagiti adalan iti pannakakitada iti Apo. **21** Kinuna manen ni Jesus kadakuada, "Adda koma talna kadakayo. Kas iti panangibaon kaniak ti Ama, kasta met ti panangibaonko kadakayo." **22** Idi masaonan daytoy, sinang-awanna ida ket kinunana, "Ayatenyo ti Espiritu Santo. **23** No pakawanenyo ti basol dagiti tattao, mapakawanda. No saanyo a pakawanen ida, saanda met a mapakawan."

Ti Saan a Panamati ni Tomas

24 Idi nagparang ni Jesus kadagiti adalan, awan ti maysa, kadakuada, ni Tomas a maaw-awagan iti "Singin." **25** Impadamag ngarud dagiti dadduma nga adalan kenkuana a nakitada ti Apo. Kinuna ni Tomas kadakuada, "No diak makita ken maarikap ti nagdalan ti lansa kadagiti imana, wenno masagid ti bakrangna, diakto mamati." **26** Kalpasan ti maysa a lawas, naguurnong manen dagiti adalan iti uneg ti balay, ket adda ni Tomas. Nakabalunet dagiti ruangan, ngem immay ni Jesus ket nagtakder

iti yanda. "Adda koma talna kadakayo," kinunana kadakuada; **27** sana kinuna ken Tomas, "Ikabilmo ta ramaymo ditoy, ket kitaem dagiti imak; igaw-atmo met ta imam ket arikapem toy bakrangko. Pukawem ta duaduan ket mamatika!" **28** "Apok ken Diosko!" kinuna ni Tomas. **29** Kinuna ni Jesus kenkuana, "Mamatika kadi ta nakitanak? Nagasat dagiti mamati nupay didak makita!"

Ti Panggep daytoy a Libro

30 Adu pay ti nakaskasdaaw a pagilasinan nga inaramid ni Jesus iti imatang dagiti adalanna, ngem saan a naisurat iti daytoy a libro. **31** Dagiti nailanad iti daytoy a libro, naisuratda tapno patienyo a ni Jesus isu ti Cristo nga Anak ti Dios, ket babaen ti daytoy a pammati, maaddaankayo koma iti biag gapu kenkuana.

Agparang ni Jesus kadagiti Pito nga Adalan

21:1 Kalpasan daytoy, nagparang manen a mismo ni Jesus kadagiti adalanna iti Da-naw ti Tiberias. Kastoy ti panagparangna: **2** Naummong da Simon Pedro, Tomas a maaw-awagan iti "Singin," Natanael a taga-Cana nga ili idiay Galilea, dagiti annak ni Zebedeo, ken dua pay nga adalan ni Jesus. **3** Kinuna ni Simon Pedro kadagiti kaduana, "Innak agkalap." "Umaykami met," kinunada kenkuana. Napanda ngarud ket limmuganda iti bilog. Ngem pulos nga awan ti naalada a nagpatnag. **4** Idi lumlungaken ti init, nagtakder ni Jesus iti igid ti da-naw, ngem saan a nailasin dagiti adalan. **5** Kinuna ngarud ni Jesus kadakuada, "Babbaro, adda kadi nakalapanyo?" "Awan a pulos," insungbatda. **6** Kinunana kadakuada, "Iwayatyo ti iketyo iti makannawan ti bilog, ket adda maalayo." Inwayatda ngarud ti iket, ket saandan a maisang-at gapu iti kaadu ti naalada nga ikan. **7** Kinuna ti adalan a dinungdunggo ni Jesus ken ni Pedro, "Isu daytoy ni Apo!" Idi nangngeg ni Simon Pedro nga isu ti Apo, nagbado (ta nakauksob idi) ket timmappuak iti danum. **8** Ngem nagbati dagiti dadduma nga adalan iti bilog a mangisangsang-at iti iket a napno iti ikan. Saanda unay nga

adayo iti sang-at. Agsangagasut a metro laeng. **9** Idi nakasang-atdan, nakitada sadiay ti dumardarang a beggang ken ti matuntuno nga ikan ken sumagmamano a tinapay. **10** Kinuna ni Jesus kadakuada, "Mangyegkayo iti ikan a kaal-alayo." **11** Napan ni Simon Pedro iti bilog ket insang-atna ti iket a napno iti dadakkel nga ikan. Sangagasut limapulo ket tallo amin. Ngem nupay adu unay ti ikan saan a nabsang ti iket. **12** Kinuna ni Jesus kadakuada, "Umaykayo mamigaten." Awan kadagiti adalan ti nakaitured a nagsaludsod kenkuana iti kinasiasinona ta ammodan nga isu ti Apo. **13** Iti kasta, immasideg ni Jesus ket innalana ti tinapay ken ti ikan sana inted kadakuada. **14** Daytoy ti maikatlo a panagparang ni Jesus kadagiti adalanna kalpasan ti pannakapagungarna.

Ni Jesus ken ni Pedro

15 Idi nakapamigatdan, kinuna ni Jesus ken ni Simon Pedro, "Simon nga anak ni Juan, ad-adda kadi ti panagayatmo kaniak ngem dagitoy?" "Wen, Apo," insungbatna, "ammom a dungdungngoenka." Kinuna ni Jesus kenkuana, "Taraknem dagiti urbon a karnerok." **16** Pinidua ni Jesus a sinaludsod, "Simon nga anak ni Juan, ay-ayatennak kadi?" "Wen, Apo," insungbatna, "ammom a dungdungngoenka." Kinuna ni Jesus kenkuana, "Aywanam dagiti karnerok." **17** Pinitlo ni Jesus a sinaludsod, "Simon nga anak ni Juan, dungdungngoennak kadi?" Nagliday ni Pedro gapu ta iti kapamitlona sinaludsod ni Jesus kenkuana, "Dungdungngoennak kadi?" Kinuna ni Pedro, "Apo, ammom amin a banag; ammom a dungdungngoenka!" Kinuna ni Jesus kenkuana, "Taraknem dagiti karnerok. **18** Ibagak ti pudno kenka: Idi kabambanuagam, sika ti mangbarbankes iti bagim ket mapanka iti kaykayatmo. Ngem inton lakaykan, nakapuykanton ket sabalinto ti mangbarikes kenka sanaka ipan iti dimo kayat a papanan." **19** (Iti panangisao ni Jesus iti daytoy, impakaammona no kasano ti ipapatay ni Pedro tapno maidaydayaw ti Dios.) Kalpasanna, kinuna ni Jesus kenkuana, "Surotennak."

Ni Jesus ken ti Dinungdungona nga Adalan

20 Timmaliaw ni Pedro. Nakitana a sumursurot ti adalan a dinungdungno ni Jesus. Daytoy ti adalan a nagsadag ken Jesus iti daydi panangrabii tapno saludsodenna no siasinonto ti mangliput iti Apo. **21** Idi makita ni Pedro ti adalan, kinunana ken Jesus, "Apo, ket anianto ti mapasamak iti daytoy a tao?" **22** "No kayatko nga agbiag agingga iti yaayko, ania ti pakaan-anoam?" insungbat ni Jesus. "Surotennak!" **23** Gapu itoy, nagdinamag kadagiti pasurot ni Jesus a dinto matay daytoy nga adalan. Ngem saan nga imbaga ni Jesus a dinto matay daytoy a tao, no di ket kinunana, "No kayatko nga agbiag agingga iti yaayko, ania ti pakaan-anoam?" **24** Daytoy ti adalan a makasaksi ken nangisurat kadagitoy; ket ammomi a pudno ti pammaneknekna.

Paggibusan

25 Wen, adu pay dagiti sabali nga inar-aramid ni Jesus. No maisuratda koma amin, pagarupek a di malaon ti lubong dagiti libro a pakaisuratanda.